

Október
2019

VIÐBRAGÐSÁÆTLUN
ALMANNAVARNA

Samfélagsleg áföll
Langtímaviðbrögð
Hveragerðisbæjar

Hveragerðisbær
Lögreglustjórinn á Suðurlandi

Samfélagsleg áföll
Langtímaviðbrögð Hveragerðisbæjar

Unnin af:

Hveragerðisbæ
Lögreglustjóranum á Suðurlandi

**Athugasemdir við áætlunina skal senda til verkefnastjóra
almannavarna á Suðurlandi í netfangið**

bij01@logreglan.is

Áætlunin er byggð á „Leiðbeiningar fyrir starfsmenn Hveragerðisbæjar um viðbrögð við náttúruhamförum“ frá 2008.

Við vinnuna var stuðst við almennar leiðbeiningar fyrir starfsmenn sveitarfélaga um viðbrögð við náttúruhamförum sem unnin var af rannsóknarhópi, Langtíma- viðbrögð við náttúruhamförum (LVN). Niðurstöður LVN verkefnis og leiðbeiningar voru gefnar út í bók og má nálgast þær rafrænt á slóðinni: http://www.ssf.hi.is/page/Frodi_utgafa.

Sólveig Þorvaldsdóttir, Ásthildur Bernharðsdóttir, Guðrún Pétursdóttir og Herdís Sigurjónsdóttir. Kafli VIII - Almennar leiðbeiningar fyrir starfsmenn sveitarfélaga um viðbrögð við náttúruhamförum. Stofnun Sæmundar fróða, Reykjavík 2008.

Efnisyfirlit

1.	Yfirlýsing	4
2.	Kafli Inngangur	7
3.	Kafli gátlisti vegna stjórnsýslu.....	9
4.	Kafli gátlisti formanns endurreisnarteymis.....	12
5.	Kafli SÁBF fyrir langtímaviðbrögð.....	14
6.	Kafli gátlisti fyrir alla klasa	15
6.1.	Kafli gátlisti fyrir velferðarklasa	20
6.2.	Kafli gátlisti fyrir umhverfis- og innviðaklasa.....	26
6.3.	Kafli gátlisti fyrir efnahagsklasa	30
7.	Kafli gátlisti fyrir stefnumótun sveitarstjórnar	34
8.	Kafli eyðublöð og skýrsluform	38

1. Yfirlýsing

Á vegum stofnunar Sæmundar Fróða var árið 2008 gefið út ritið Langtímaviðbrögð við náttúruhamförum og er þessi viðbragðsáætlun „Samfélagsleg áföll, langtímaviðbrögð Hveragerðisbæjar“ byggð á leiðbeiningum sem þar má finna.

Starfsmenn sveitarfélagsins og forystumenn heilbrigðisþjónustu, félagsþjónustu, slökkviliðs, lögreglu og Rauða krossins unnu að gerð áætlunarinnar undir stjórn Víðis Reynissonar sérfræðings frá embætti Lögreglustjórans á Suðurlandi.

Áföll geta verið af ýmsum toga bæði fyrirvaralaus og eins áföll sem fyrirséð er að íbúar ákveðinna svæða munu þurfa að takast á við. Að sjálfsögðu verða viðbrögð við áföllum að taka mið af aðstæðum hverju sinni, en í raun er þó hægt að notast við sömu leiðbeiningarnar til þess að takast á við mismunandi áföll.

Sveitarfélagið er ein af grunnstoðum samfélagsins og ber sem slíkt ábyrgð á margvíslegum þáttum sem snerta allt mannlíf á hverjum stað. Samstillt og skipulögð vinna við að vinna samfélagið út úr erfiðleikum í kjölfar áfalls mun án efa ráða miklu um það hversu fljótt allt líf íbúanna kemst aftur í eðlilegt horf og endurreisn samfélagsins er að fullu lokið.

Yfirfara skal þessa áætlun árlega og endurskoða hana á fjögurra ára fresti.

Hveragerðisbær og lögreglustjóri hvetja alla íbúa sveitarfélagsins til að kynna sér þessa áætlun á heimasíðu sveitarfélagsins.

Áætlunin var fyrst samþykkt þann 15. september 2017 og er nú endurskoðuð í fyrsta sinn og þannig lögð fram í bæjarstjórn Hveragerðisbæjar þann 10. október 2019.

Hveragerði 11. október 2019

Aldís Hafsteinsdóttir bæjarstjóri

Kjartan Þorkelsson
Lögreglustjóri á Suðurlandi

Endurreisnarteymið

Fyrstu viðbrögð:

Teymið kemur saman – Kemur á sambandi við AST og VST – Metur ástand – Virkjar klasa
Kannað með ástand og líðan starfsfólks sveitarfélagsins

Velferðaklassi	Efnahagsklassi	Umhverfis- og innviðaklassi
Strax <ul style="list-style-type: none"> Fara yfir gátlista í áætlun Fá yfirsýn yfir stöðuna Skila stöðumati til sveitarstjóra 	<ul style="list-style-type: none"> Fara yfir gátlista í áætlun Fá yfirsýn yfir stöðuna Skila stöðumati til sveitarstjóra 	<ul style="list-style-type: none"> Fara yfir gátlista í áætlun Fá yfirsýn yfir stöðuna Skila stöðumati til sveitarstjóra
Fyrstu dagar <ul style="list-style-type: none"> Koma á samstarfi hagsmunaaðila Tryggja nauðsynlega starfsemi og þjónustu Meta þörf á aukinni þjónustu 	<ul style="list-style-type: none"> Fara yfir stöðu á fjárhag sveitarfélagsins Koma á samstarfi við hagsmunaaðila Meta þörfina á fjárhagsaðstoð til sveitarfélagsins 	<ul style="list-style-type: none"> Koma á samstarfi við hagsmunaaðila Koma miklívægum kerfum í gang Gera úttekt á nothæfi bygginga
Innan viku <ul style="list-style-type: none"> Skipuleggja íbúafundi í samstarfi við aðra Koma á laggirnar húsnæðisteymi ef þörf krefur Huga að þörfum starfsmanna sveitarfélagsins 	<ul style="list-style-type: none"> Tryggja verkferla vegna útgjalda Kanna með kaup á sérfræðisþjónustu Koma á samstarfi við Viðlagatryggingu 	<ul style="list-style-type: none"> Ákveða staðsetningu bráðabirgðahúsnæðis Girða af og loka hættulegum svæðum Útbúa lista um forgang við mat á húsnæði
1-2 mánuðir <ul style="list-style-type: none"> Tengsl við þjónustumiðstöð almannaþarna Fá yfirsýn yfir stöðuna Skila stöðumati til sveitarstjóra 	<ul style="list-style-type: none"> Halda sérstakt bókhald um allan aukinn kostnað Fá yfirsýn yfir stöðuna Skila stöðumati til sveitarstjóra 	<ul style="list-style-type: none"> Tryggja öryggi húsa og mannvirkja við viðgerðir Umsjón með niðurrífi mannvirkja og húsa Tryggja öryggi við skemd og yfirgefin hús
6 mánuðir <ul style="list-style-type: none"> Starfa með áfallahljálparteymi Fara yfir gátlista til lengri tíma Fá yfirsýn yfir stöðuna Skila stöðumati til sveitarstjóra 	<ul style="list-style-type: none"> Fara yfir gátlista til lengri tíma Fá yfirsýn yfir stöðuna Skila stöðumati til sveitarstjóra 	<ul style="list-style-type: none"> Upplýsa önnur teymi um stöðu húsnæðis Vinna að fullnaðarvörðugerðum á kerfum Meta stöðuna Skila stöðumati til sveitarstjóra

2. Kafli Inngangur

Á fundi bæjarráðs Hveragerðisbæjar þann 19. júní 2008 var eftirfarandi samþykkt samhljóða:

Í kjölfar jarðskjálftans 29. maí s.l. telur bæjarráð Hveragerðisbæjar brýnt að bæjarfélagið marki sér stefnu um uppbyggingu samfélagsins ef til áfalls kemur. Bæjarráð felur bæjarstjóra ásamt teymisstjórum Hveragerðisbæjar að hefja vinnu við leiðbeiningar um uppbyggingu samfélagsins. Vinna hópsins verði lögð fyrir bæjarstjórn til samþykktar.

Eftirfarandi viðbragðsáætlun og leiðbeiningar er árangur þeirra vinnu sem nú er byrt í endurskoðaðri útgáfu.

Ef ástand skapast í samfélaginu sem raskar verulega daglegri starfsemi þess, þarf sveitarfélagið að bregðast við. Margt getur farið úrskaiðis. Húsnæði getur skemmst svo að það verði óíbúðarhæft og fólk heimilislaust, samgöngumannvirki og veitukerfi farið úr skorðum eða eyðileggst, þjónusta sveitarfélagsins laskast, dregið úr þjónustu einkafyrirtækja t.d. bankaþjónustu, sölu á matvælum og bensíni og öðrum nauðþurftum. Sveitarstjórn, sveitarstjóri og starfsmenn sveitafélagsins þurfa að bregðast hratt við, bæði við að kanna áhrif á eigin starfsemi og koma samfélaginu til hjálpar.

Hér fylgja leiðbeiningar fyrir starfsfólk sveitarfélaga til að styðjast við þegar neyðarástand skapast í samfélaginu og næstu fimm árin þar á eftir. Leiðbeiningarnar eru fyrst og fremst ætlaðar sveitarstjórum og endurreisnarteymum sem þeir skipa, en einnig sveitarstjórnarmönnum vegna stefnumótunarvinnu sveitarstjórna. Leiðbeiningarnar teygja þó anga sína víðar.

Stuðst er við eftirfarandi skilgreiningar

Sveitarfélag	Sveitarstjórn, starfsmenn og fyrirtæki sveitarfélagsins.
Almenningur	Íbúar, ferðamenn og aðrir á svæðinu.
Samfélag	Sveitarfélagið, almenningur, félagasamtök, fyrirtæki og einkaaðilar sem eru með starfsrekstur í umdæmi sveitarfélagsins.
Hagsmunaaðilar	Allir þeir sem málið varða, svo sem þolendur, íbúar almennt, félagasamtök, fyrirtæki og stofnanir.
SÁBF	Stjórnun – Áætlun – Bjargir – Framkvæmd
Björgunar- og hjálparstarf	Lífsbjargandi starf, fjöldahjálp og annað starf sem felst í því að koma fólki í öruggt skjól.
Neyðaraðstoð	Tímabundin aðstoð og félagsleg hjálpar við þá sem eru komnir í öruggt skjól, til að brúa bilið þar til endurreisnarferlið hefst.
Endurreisn	Verkefni sem eru endanleg og varanleg til að koma lífi fólks á réttan kjöl á ný eftir náttúruhamfarir, hvort sem byggð verður áfram á sama stað, flutt á nýjan stað, eða íbúar fluttir í annað byggðarlag eða annar háttur hafður á.
Klasar	Lauslega skilgreint hugtak um samstarf fólks sem hefur sameiginlegra að gæta og sameiginleg markmið, sem með samstarfi koma með betri upplýsingar og lausnir en þau gætu sitt í hvoru lagi.

Leiðbeiningarnar skiptast skv. eftirfarandi gátlistum:

- 0 Ferli** Flæðirit sem lýsir viðbragðsferli sveitarfélags í meginatriðum og hvenær gátlistarnir eru notaðir.
- 1 Stjórnsýsla** Gátlisti fyrir sveitarstjóra. Fyrsta verk hans er að kanna ástand á eigin liði og getu starfsmanna skrifstofu og fyrirtækja sveitarfélagsins til að aðstoða þolendur.
- 2 Formaður** Gátlisti fyrir sveitarstjóra, sem jafnframt er formaður endurreisnarteymis.
- 3 SÁBF** Gátlisti fyrir endurreisnarteymi til að skipuleggja starf sitt m.t.t. hefðbundinnar viðbragðsstjórnunar og til að auðvelda samstarf við aðgerðastjórn lögreglustjóra.
- 4 Klasar** Fjórir gátlistar ætlaðir samstarfi í klasavinnu. Sá fyrsti lýsir almennri vinnu og skýrslugerð endurreisnarteymis. Næstu þrjú eru fyrir hvern klasa, velferðar-, umhverfis- og efnahagsklasa.
- 5 Stefnumótun** Gátlistar fyrir teymi og sveitarstjórn til leiðbeiningar við stefnumótun sveitarstjórnar fyrir langtíma viðbrögð við náttúruhamförum.

Strax og atburður verður er áherslan á björgunar- og hjálparstörf undir stjórn lögreglustjóra, en sveitarfélagið styður við þær aðgerðir skv. skipulagi almannavarna. Neyðaraðstoð og endurreisn samfélagsins hefst einnig strax, þótt í byrjun sé megináherslan á neyðaraðstoð. Þegar frá líður lýkur neyðaraðstoðinni og áherslan verður á endurreisnina. Endurreisnarstarfi lýkur með því að verkefni og markmið þess falla inn í daglega starfsemi. Þessum tímabilum er lýst í viðlagatímatöflu á mynd 1.

	1. Fasi Fyrstu viðbrögð	2. Fasi Næstu viðbrögð	3. Fasi Langtíma viðbrögð	4. fasi Daglegt líf
Björgunarstörf	Megin þungi	Dregur úr	Lokið	
Neyðarstörf	Byrja strax	Megin þungi	Dregur úr	Lokið
Uppbyggingarstörf	Byrja strax	Aukinn þungi	Megin þungi	Dregur úr
Daglegt skipulag	Aðlöguð	Aðlöguð	Aðlöguð	Megin þungi

Mynd 1 Viðlagatímatafla

Mikilvægur þáttur í þjálfun starfsmanna felst í því að semja sértækar leiðbeiningar og búa til eigin gátlista. Gagnlegt er að bjóða upp á námskeið fyrir starfsfólk og samstarfsaðila, sérstaklega eftir kosningar og skipulags- og starfsmannabreytingar. Við gerð leiðbeininga fyrir neyðaraðstoð og endurreisn skulu eftirfarandi viðmið höfð að leiðarljósi:

Viðmið 1	Leiðbeiningar nái yfir alla málaflokka sveitarfélags.
Viðmið 2	Leiðbeiningar taki mið af reglubundnu starfi, sértækum störfum vegna náttúruhamfara og samvinnu þeirra sem að aðgerðum koma.
Viðmið 3	Leiðbeiningar lýsi starfsskipulagi sveitarfélags vegna óvæntra og óvenjulegra verkefna og vegna aukins álags, hvenær skipulaginu er beitt og hvenær það er lagt af.
Viðmið 4	Leiðbeiningar nái yfir tímabilið frá því að áfall skellur á og í a.m.k. 5 ár þar á eftir.
Viðmið 5	Leiðbeiningar taki mið af vanda þolenda frá sjónarmiði þeirra og áhersla lögð á samfellda aðstoð.
Viðmið 6	Leiðbeiningar segi hvert sveitarfélög geta leitað til að fá fjárhagsaðstoð til að mæta áföllum og endurreisa samfélagið.
Viðmið 7	Leiðbeiningar nái til allra samfélagshópa
Viðmið 8	Leiðbeiningar lýsi hvernig staðið verði að innleiðingu skipulags, þjálfun starfsmanna og úrvinnslu aðgerða.

3. Kafli gátlisti vegna stjórnýslu

Framkvæmdaaðili: bæjarstjóri eða staðgengill hans í forföllum. Séu báðir aðilar óstarfhæfir tekur forseti bæjarstjórnar við þeirra hlutverki.

1. Kanna burðargetu sveitarfélagsins eftir áfall

- Er sveitarstjórnin starfhæf?
- Hafa starfsmenn orðið fyrir slysum eða öðrum beinum áhrifum?
- Geta nefndir sveitarstjórnar starfað eðlilega?
- Hvernig er andlegt ástand starfsfólks?
- Hafa fjölskyldur þeirra orðið fyrir áhrifum?
- Annað sem gæti valdið því að starfsemi starfsmanna sé skert?
- Geta stofnanir og fyrirtæki bæjarins haldið uppi eðlilegri/nægilegri þjónustu?
- Þarf að útvega nýtt húsnæði fyrir starfsemi?
- Hefur sveitarfélagið fjárhaglega burði til að standa straum af kostnaðinum?

2. Úrræði vegna skertrar starfsgetu sveitarfélags

- Meta þörf fyrir utanaðkomandi aðstoð**
Þörf getur skapast fyrir utanaðkomandi aðstoð og þarf sveitarfélag að gera ráð fyrir því að slíkt ástand geti skapast. Aðkomufólk getur
 - komið með sérþekkingu sem er ekki til staðar í sveitarfélaginu
 - létt undir vegna álags á starfsfólki
 - reynst gagnlegt vegna tilfinningalegrar fjarlægðar við íbúa áfallasvæðis þar sem návígi við áfallið í eigin sveitarfélagi getur verið þung byrði

- Kanna aðstoð frá ráðuneyti og þingmönnum**
Sveitarstjórnir geta til að mynda leitað aðstoðar hjá
 - Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið, sem er ráðuneyti sveitarstjórnarmála. Ráðuneytinu ber að koma að málum þegar sveitarfélag verður óstarfhæft
 - Forsætisráðuneyti, varðandi almenn vandamál, vegna samhæfingar aðgerða á vegum ríkisins og til að skera úr um óvissuatriði (starfshópur um endurreisnarstarf)
 - Dómsmálaráðuneyti vegna þjónustumiðstöðvar almannaþjónu á skaðasvæði
 - Velferðarráðuneytið vegna áfallahjálpar (áfallateymi á skaðasvæði).
 - Fjármála- og efnahagsráðuneytið vegna Viðlagatryggingar Íslands.
 - Þingmanna kjördæmisins vegna málefna svæðisins

Mikilvægt er að þau erindi sem send eru bréflaga frá sveitarfélaginu til ráðuneyta, nefnda og stofnana ríkisins séu vel undirbúin og þeim fylgt eftir.

- Kanna aðstoð frá Sambandi íslenskra sveitarfélaga**
 - Samband íslenskra sveitarfélaga getur aðstoðað sveitarfélög, veitt þeim ráðgjöf og haft milligöngu um aðstoð
 - Sambandið getur þó ekki gripið til beinna aðgerða, nema í umboði samgönguráðuneytis

- Meta þörf fyrir nágrannastuðning**
Í 7. gr. sveitarstjórnarlaga kemur fram að verði sveitarstjórn óstarfhæf tímabundið vegna neyðarástands í sveitarfélaginu svo sem af völdum náttúruhamfara, getur ráðuneyti sveitarstjórnarmála, að beiðni sveitarstjórnarinnar, falið sveitarstjórn nágrannasveitarfélags að fara með stjórn sveitarfélagsins uns sveitarstjórnin verður starfhæf á ný. Erfitt getur verið að meta hvenær á að gripa inn í, hvar mörkin eigi að liggja um inngríp í sveitarstjórn. Sveitarfélög gætu verið búin að ganga frá samkomulagi um aðstoð nágrannasveitarfélaga á undirbúningstíma

□ **Kanna áhuga fyrir samstarfi sveitarfélaga**

Sveitarfélög sem lenda í samfélagsáfalli á svipuðum tíma geta myndað með sér samstarf, t.d. í formi nefnda. Staðbundin landshlutasamtök sveitarfélaga eru starfandi í öllum landsfjórðungum og vinna þau að hagsmunamálum íbúa í hverjum landshluta og því gæti verið heppilegt að nýta þann samstarfsvettvangs til stuðnings á svæðinu. Einnig er hugsanlegt að almannavarnanefndir geti nýst sem slíkur vettvangur og ekki síst þegar mörg sveitarfélög eiga aðild að nefndinni..

□ **Samstarf við frjáls félagasamtök**

Samkvæmt samkomulagi milli almannavarna og hálfparliðs almannavarna (Slysavarnafélagið Landsbjörg og Rauði kross Íslands) er hægt að semja við björgunarsveitir um framlag þeirra varðandi langtímauppbýggingu á skaðasvæði, t.d. verðmætabjörgun, rekstur varasjúkrahúss, gæslustörf, björgun lausra muna af hættusvæðum og styrkingu eða niðurbrot hættulegra mannvirkja. Einnig er hægt að semja við Rauða kross deildina um samstarf við félagslega uppbýggingu á svæðinu.

3. Úrræði vegna aukinna útgjalda sveitarfélagsins

□ **Samskipti við ráðuneyti og þingmenn**

Sveitarstjórnir geta leitað aðstoðar hjá ríkisstjórn varðandi fjárhagsaðstoð aðra en þá sem fengin er úr sjóðum, söfnunum eða frá tryggingum.

□ **Eftirlitsnefnd með fjármálum sveitarfélaga**

Komist sveitarfélag í fjárþröng þannig að sveitarstjórn telur sér eigi unnt að standa í skilum skal hún tilkynna það til eftirlitsnefndar með fjármálum sveitarfélaga, sem skipuð er af samgönguráðherra. Ákvörðun um slíka tilkynningu skal tekin eftir tvær umræður í sveitarstjórn.

□ **Sjóðir, tryggingar og safnanir**

Bjargráðasjóður:

Hlutverk [Bjargráðasjóðs er að veita einstaklingum og félögum fjárhagsaðstoð til að bæta meiri háttar beint tjón af völdum náttúruhamfara:

- a. á gjaldskyldum fasteignum samkvæmt skilgreiningu laga um tekjustofna sveitarfélaga, sbr. lög um Þjóðskrá Íslands og girðingum, túnunum og rafmagnslínunum er tengjast landbúnaði,
- b. á heyi sem notað er við landbúnaðarframleiðslu,
- c. vegna uppskerubrests af völdum óvenjulegra kulda, þurrka, óþurrka og kals.

Ekki er bætt tjón sem nýtur almennrar tryggingaverndar eða hægt er að fá bætt með öðrum hætti, sbr. ákvæði laga um Viðlagatryggingu Íslands.

Ekki verður veitt fjárhagsaðstoð vegna tjóns ef ásetningi eða gáleysi eiganda eða umsjónarmanns verður um kennt, eðlilegar varnir ekki verið við hafðar og ef staðsetning hluta er óeðlileg með tilliti til tjónshættu.

Ekki verður veitt fjárhagsaðstoð vegna tjóns á stærri mannvirkjum, svo sem orku- og hafnarmannvirkjum, sjóvarmargörðum, fiskeldismannvirkjum og skipasmíðastöðvum.

Ofanflóðasjóður:

Ofanflóðasjóður stendur straum af kostnaði við fyrirbyggjandi framkvæmdir vegna hugsanlegra snjóflóða og skriðufalla. Ofanflóðasjóður greiðir kostnað við rannsóknir sem miða að því að bæta hönnun varnavirkja og hættumat. Sveitarstjórnir annast framkvæmdir við gerð varnavirkja og samninga um kaup eða flutning á húseignum í samræmi við staðfestar áætlanir. Greiðslur sjóðsins skulu inntar af hendi til sveitarfélags, sem aftur annast greiðslur til húseigenda.

Viðlagatrygging Íslands:

Neðangreind mannvirki eru viðlagatryggð þótt þau séu ekki brunatryggð:

1. Hitaveitur, vatnsveitur og skolpveitur í eigu sveitarfélaga eða ríkissjóðs
2. Hafnarmannvirki í eigu sveitarfélaga eða ríkissjóðs
3. Brýr sem eru 50 m eða lengri
4. Raforkuvirki, þar á meðal dreifikerfi, stíflur og veitumannvirki, í eigu hins opinbera
5. Síma- og fjarskiptamannvirki í eigu hins opinbera
6. Skíðalyftur

Halda sérstakt bókhald vegna neyðaraðstoðar og endurreisnarstarfs.

- Nauðsynlegt er að halda sérstakt fjárhagsbókhald yfir kostnað vegna neyðaraðstoðar og endurreisnarstarfs.
- Hvað kostar áfallið bæjarsjóð? Dæmi um gjaldaliði vegna áfalls:
 - fjárhagsaðstoð til þolenda, sértækar aðgerðir fyrir kennslu, áhaldahúsarekstur, húsgögn, flutningar fólks og aðfanga,
 - hreinsun,
 - uppsetning á leikskóla
 - minningarreitir
 - gistinætur þolenda
 - aukið fjármagn í félagslega aðstoð
 - undirbúningur vegna nýbygginga
 - hreinsunarstarf
 - laun starfsmanna vegna samhæfingar og verkefnisstjórnun vegna uppbyggingar
 - viðgerðir/niðurrif á húsnæði í eigu sveitarsjóðs
 - viðgerðir á kirkjugarði
 - uppkaup húsa
 - kostnaður við að veita nærliggjandi sveitarfélagi grenndaraðstoð, t.d. að útvega börnum kennslu

4. Kafli gátlisti formanns endurreisnarteymis

Framkvæmdaaðili: bæjarstjóri eða staðgengill hans í forföllum. Séu báðir aðilar óstarfhæfir tekur forseti bæjarstjórnar við þeirra hlutverki.

1. Ná yfirsýn og fylgja framkvæmdum eftir (gátlisti SÁBF)

1. Átta sig á ástandinu og ná yfirsýn.
2. Afla upplýsinga um viðbrögð á vegum aðgerðastjórnar.
3. Skilgreina fyrst þarfir vegna velferðar, síðan umhverfis- og efnahagslegar þarfir í samvinnu við teymistjóra.
4. Leggja drög að aðgerðaráætlun með skýrum markmiðum til sveitarstjórnar/fyrir bæjarráð sem kallað verður saman til fundar eins fljótt og hægt er.
5. Samhæfa aðgerðir við hagsmunaaðila.
6. Halda uppi öflugum upplýsingastreymi. Í upphafi sér bæjarstjóri eða annar sem hann útnefnir um upplýsingagjöf til fjölmiðla í samvinnu við aðgerðastjórn. Setja strax sérstakan tengil á heimasíðu til að miðla upplýsingum til íbúa. Reyndin var að dreifibréf í öll hús gáfust best til að miðla upplýsingum til bæjarbúa eftir jarðskjálfta í maí 2008. Bæjarstjóri setur sérstakar verklagsreglur um upplýsingagjöf sem verða fylgigagn þessa gátlista.
7. Kanna þörf á flutningi fólks (ferðir til og frá skaðasvæði, akstur, flug) í samvinnu við aðgerðastjórn.
8. Hrinda aðgerðaráætlun í framkvæmd og fylgja henni eftir.

2. Skipa endurreisnarteymi, eftir þörfum (gátlisti Klasar)

Til að auka skilvirkni hjálparstarfs sveitarfélagsins myndar bæjarstjóri endurreisnarteymi sér til aðstoðar Endurreisnarteymið skipa helstu lykilstarfsmenn sveitarfélagsins . skrifstofustjóri, félagsmálastjóri, skipulags- og byggingafulltrúi og aðrir eftir þörfum. Teymið tryggir nauðsynlega samhæfingu starfsmanna sveitarfélagsins á hættu og neyðartímum sem og í endurreisnarstarfi.

Teymið leggur áherslu á:

1. *Velferð*, sem tengist líkamlegu, andlegu og félagslegu ástandi fólks
2. *Umhverfi og innviði*, sem tengist mannvirkjum, veitukerfum og fjarskiptum
3. *Efnahag*, sem tengist efnahag sveitarfélags, einstaklinga og fyrirtækja

Teymið hugar sérstaklega að þeim sem minnst mega sín og að virðingar fyrir fólki og eignum sé gætt í hvívetna.

3. Koma á og fylgja eftir samstarfi við lögreglustjóra og aðgerðastjórn

Lögreglustjóri fer með aðgerðastjórn skv. lögum nr. 82/2008 um almannavarnir. Samstarf teymisins við lögreglustjóra, og aðgerðastjórn, felst m.a. í að taka á móti og aðstoða heimilislausa sem geta ekki verið eða mega ekki, öryggis síns vegna, vera heima hjá sér. Öryggismál eru á hendi lögreglu og fylgir teymið fyrirmælum hennar. Fylgja skal skipulagi almannavarna varðandi samskipti við aðgerðastjórn.

4. Skipa fjölmiðlafulltrúa og aðra tengiliði, eftir þörfum

Mikilvægt er í kjölfar hamfara að yfirvöld séu samstíga í upplýsingagjöf og tryggt sé að íbúar og aðrir hafi aðgang að réttum upplýsingum og allt sem varðar hag íbúa sé aðgengilegt. Á vegum almannavarna starfar upplýsingateymi með aðsetur í Samhæfingarstöðinni í Skógarhlið.

Bæjarstjóri einn sér um upplýsingar til fjölmiðla, fyrir hönd Hveragerðisbæjar, í samvinnu og samstarfi við aðgerðastjórn (á meðan hún starfar) nema annað sé ákveðið.

Fjölmiðlar skipa stórt hlutverk í upplýsingagjöf til íbúa og því er mikilvægt að halda uppi góðum samskiptum við þá. Hafa reglubundin samskipti við fjölmiðla, ekki bara fréttatilkynningar og fréttafundi, og mynda þannig tengsl við fjölmiðlafólk. Skapa traust.

Strax þarf að huga að upplýsingagjöf til íbúa. Hægt er að setja sérstakan tengil á heimasíðu sveitarfélagsins með upplýsingum til íbúa, með tengingu við heimasíðu Almannavarnadeildar ríkislögreglustjóra. Eins getur reynst nauðsynlegt að senda dreifibréf með upplýsingum um

varúðarráðstafanir, borgarafundi og þá þjónustu sem sveitarfélagið veitir. Nýta skal samfélagsmiðla eins og hægt er. Ef koma þarf bráðatilkynningum til íbúa er hægt að senda SMS skilaboð í alla farsíma á svæðinu.

5. Halda borgarafundi

Borgarafundur, með fulltrúum stjórnvalda. Skipuleggja þarf fyrirkomulag borgarafundar, hvenær haldinn, hvar og hverjir mæta.

6. Ráða verkefnisstjóra og aðra starfsmenn, eftir þörfum

Skv. 14. gr laga um almannavarnir er heimilt að stofna sérstaka þjónustumiðstöð á skaðasvæði. Kostnaður af rekstri hennar er greidd af ríkissjóði

- Samhliða rekstri samhæfingar- og stjórnstöðvar er ríkislögreglustjóra heimilt, þegar hættu ber að garði eða hún er um garð gengin, að stofna tímabundið þjónustumiðstöð vegna tiltekinnar hættu eða hættuástands.
- Verkefni þjónustumiðstöðvarinnar skulu m.a. felast í upplýsingagjöf til almennings og þjónustu við þá aðila sem hafa orðið fyrir tjóni og hin tiltekna hætta hefur haft önnur bein áhrif á. Auk þess skal þjónustumiðstöðin, í samvinnu við hlutaðeigandi almannavarnanefndir, annast samskipti við fjölmiðla vegna aðgerða sem gripið er til hverju sinni.
- Ráðuneyti og sveitarfélög, þar með taldar undirstofnanir þeirra, skulu veita hinni tímabundnu þjónustumiðstöð lið við miðlun upplýsinga og þjónustu. Haft skal samráð við hlutaðeigandi sveitarstjórnir um starfsemi þjónustumiðstöðvar samkvæmt þessari grein

Sveitarfélagið hugi að ráðningu sérstaks starfsmanna á sínum vegum sem starfaði þá m.a. með þjónustumiðstöðinni.

7. Tryggja samstarf við hagsmunaaðila

Formaður endurreisnarteymis tryggir samvinnu við hagsmunaaðila varðandi endurreisn. Til hagsmunaaðila teljast beinir þolendur áfallsins, aðstandendur, íbúar (huga sérstaklega að erlendum íbúum og öðrum sem mögulega tala ekki íslensku), fyrirtæki, félagasamtök, einkaaðila, þ.m.t. ferðamenn og aðrir sem eru á svæðinu þegar að áfallið verður.

8. Undirbúa gögn í hendur sveitarstjórnar (gátlisti Stefnumótun Hveragerðisbæjar)

9. Sinna aðgerðarlokum og úrvinnslu í lok aðgerðanna

Endurreisnarstarf felst í uppbyggingu mannvirkja og því að reisa samfélagið við á ný. Aðgerðir skulu ekki dragast á langinn, en ekki skal heldur fara of geyst og krefst því starfið stöðugs eftirlits. Formlegri endurreisn er lokið þegar markmið þess fara að falla saman við hefðbundna uppbyggingu. Þekking sem skapast vegna aðgerðanna þarf að skila sér til annarra starfsmanna og til annarra sveitarfélaga.

Margfalt áfall þolenda

Hafa ber í huga að þolendur geta upplifað margfalt áfall, til að mynda:

1. Hræðslu, við að upplifa náttúruhamfarirnar
2. Sorg, vegna mannskaða sem verður
3. Skelfingu, vegna eignatjóns
4. Angist, vegna samskipta við aðra um sín mál og “skilningsleysi” annarra varðandi þau.

Eitt eða allt þetta getur skapað vonleysi. En það getur líka leitt til náungakærleika. Þolendum áfalla þarf að sýna nærgætni.

5. Kafli SÁBF fyrir langtímaviðbrögð

Verkþáttaskipurit fyrir sveitarfélög vegna langtímaviðbragða við náttúruhamförum

<i>Stjórnun</i>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stjórnsýslumál; tengsl við sveitarstjórn, ráðuneyti og undirstofnanir; fjármál og fl. 2. Skipa í endurreisnarteymi og raða fólki í klasa (velferðar-, umhverfis-, og efnahagsklasa) 3. Skipa tengiliði eftir þörfum, t.d. fjölmiðlafulltrúa, ráða starfsfólk 4. Skipuleggja aðgerðalok og úrvinnslu 		
<i>Áætlun</i>	<i>Bjargir</i>	<i>Framkvæmd</i>
<p><u>5. Upplýsingar</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ástand mála. Safna upplýsingum um ástand á áhrifasvæði frá ástands-könnunum og samstarfs-aðilum 2. Ytri aðstæður. Taka saman viðeigandi upplýsingar um byggðina og samfélagið á áhrifasvæðinu, veðurlýsingar og –spár, o.fl. <p><u>6. Áætlanagerð</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Markmið og verkáætlun. (Samræmd sjónarmið hagsmunaaðila og heildræn markmið fyrir samfellda neyðaraðstoð og endurreisn fyrir samfélagið í heild). 2. Þarfir vegna áætlunarinnar. 3. Skipulag framkvæmdar. 4. Sérfræðiráðgjöf, ef þarf. <p><u>7. Afurðir</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ástandslýsing (afleiðingar og þarfir, kortlagning). 2. Aðgerðaráætlun. 3. Framvinda (hvernig aðgerðirnar ganga og horfur, stöðuyfirlit). <p><u>8. Upplýsingaveitur</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Upplýsingamiðstöð. 2. Fréttabréf, vefrit, opið aðgengi að tölvum. 3. Fréttatilkynningar. 	<p><u>9. Aðföng og fjarskipti</u></p> <p>Útvega:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mannskap. 2. Tæki. 3. Búnað. 4. Annað sem þarf til framkvæmdanna. 5. Setja upp fjarskiptabúnað og tryggja virkni fjarskiptakerfis. 6. Aðstoða notendur. 7. Setja tengil á heimasíðu <p><u>10. Aðstaða endurreisnarteymis</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aðstaða endurreisnarteymis á meðan mesta álagið er. 2. Samskiptabúnaður. 3. Hvítar veggtoflur og annar upplýsingabúnaður. <p><u>11. Aðbúnaður starfsmanna</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Standsetning skrifstofa, ef þær hafa orðið fyrir skemmdum. 2. Áfallahjálp og sálrænn stuðningur við starfsfólk. 3. Matur, hvíld og svefn fyrir starfsfólk. <p><u>12. Utanaðkomandi aðstoð</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Óska eftir og taka á móti utanað komandi aðstoð ef þurfa þykir og sjá um aðbúnað þeirra, eftir þörfum. 	<p><u>13. Ástandskannanir</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Velferðarmál. 2. Umhverfismál. 3. Efnahagsmál. <p><u>14. Velferðaraðstoð</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Félagspjónusta. 2. Heilbrigðismál (áfallahjálp) 3. Fræðslu- og uppeldismál. 4. Æskulýðs- og íþróttamál. 5. Menningarmál. <p><u>16. Umhverfisframkvæmdir</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hreinlætismál. 2. Byggingarmál. 3. Skipulagsmál. 4. Umhverfismál 5. Brunamál. 6. Öryggismál. 7. Umferðarmál. 8. Samgöngumál. 9. Vatnsveita. 10. Hitaveita. 11. Fráveita. 12. Rafmagn. 13. Fjarskipti. <p><u>16. Efnahagsaðgerðir</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vátryggingar – eignatjón. 2. Atvinnumál. 3. Verslun og þjónusta. 4. Landbúnaður. 5. Iðnaður. 6. Fyrirtækjarekstur almennt.

6. Kafli gátlisti fyrir alla klasa

Endurreisnarteymið býr til þrjá klasa: Velferðarklasa, umhverfis- og innviðaklasa og efnahagsklasa. Klasar er lauslega skilgreint hugtak um samstarf fólks sem hefur sameiginlegra hagsmuna að gæta og sameiginleg markmið, sem með samstarfi koma með betri upplýsingar og lausnir en þau gætu sitt í hvoru lagi. Klasarnir taka á eftirfarandi:

Velferðarklasi: Þættir er lúta að líkamlegum og andlegum þörfum fólks á öllum aldri falla undir *velferð*. Hér eru slegnir saman þættir er varða félagsþjónustu, heilbrigðismál, fræðslu- og uppeldismál, menningarmál, æskulýðs- og íþróttamál. Reynt er með samstarfi hagsmunaaðila að fá þá til að horfa á vandann og fá fram nauðsynleg viðbrögð út frá sjónarhóli þolenda og þörfum þeirra, í stað þess að líta eingöngu á það hvernig verkefnin eru leyst í daglegu skipulagi sveitarfélagsins. Skipulagið veitir þannig sveitarfélaginu sveigjanleika og styrk sem við óvenjuleg verkefni í kjölfar áfalla getur skipt sköpum við að finna bestu lausnir fyrir þolendur á erfiðum tímum.

Umhverfis- og innviðaklasi: Hreinlætismál, byggingar- og skipulagsmál, umhverfismál, umferðar- og samgöngumál, falla undir *umhverfi- og innviði*. Þá falla vatnsveita og fráveita, svokallaðar B-stofnanir, þ.e. stofnanir sem eiga að standa undir sér, undir *umhverfi- og innviði*. Einnig eftirlit og tengsl við starfsmenn raf- og hitaveitu. Starfsmenn áhaldahúss eru umhverfis- og innviðaklasa til stuðnings á tímum áfalla og hamfara.

Verkefni sem tengjast náttúruvá s.s. snjóflóðum, skriðuföllum, jarðskjálftum, eldgosum sem og þau sem tengjast vörnum gegn náttúruhamförum falla einnig hér undir.

Efnahagsklasi: Ráðstafanir sem tengjast efnahag og verðmætum í samfélaginu, falla undir *efnahag*. Mat á getu einstaklinga til að afla sér lífsviðurværis og á möguleikum fyrirtækja til að mæta áfallinu og halda áfram rekstri, skiptir miklu máli þegar meta skal framtíðarhorfur varðandi endurreisn samfélagsins.

Gögn til bæjarstjóra. Hver klasi safnar upplýsingum, vinnur úr þeim og undirbýr gögn til frekari vinnslu, eftir því sem bæjarstjóri segir til um. Hver klasi hugar að sínum málaflokkum, en bæjarstjóri tryggir að heildarsýn náist varðandi skilning á ástandinu, þörfum og tillögum til framkvæmda.

Mönnun í klasa. Bæjarstjóri ákveður hverjir í endurreisnarteyminu fara fyrir hverjum klasa og leggur línurnar varðandi það hverjir eiga að vera í hverjum klasa. Starfsfólk skrifstofu og fyrirtækja sveitarfélagsins, nefndir þess, starfsfólk ráðuneyta og ríkisstofnana, einkaaðilar, félagasamtök, íbúasamtök og aðrir geta verið beðnir um að taka þátt í klasavinnu. Í töflu 1 er tekið dæmi um hugsanlega þátttakendur í klasavinnu Hveragerðisbæjar.

	Ragnheiður Velferð Andlegt, líkamlegt, félagslegt ástand fólks	Höskuldur, Jón f og Guðmundur Umhverfi: Veitukerfi, mannvirki, fjarskipti og umhverfismál	Helga Efnahagur fyrirtækja og almennings
Málaflokkar sveitarfélaga	02 Félagsþjónusta 03 Heilbrigðismál 04 Fræðslu- og uppeldismál 05 Menningarmál 06 Æskulýðs- og íþróttamál	07 Snjóflóð, skriðuföll, sjóvarnagarðar og náttúruvá 07 Brunamál og öryggismál 08 Hreinlætismál 09 Byggingar- og skipulagsmál 11 Umhverfismál 10 Umferðar- og samgöngumál 21 Vatnsveita 23 Hitaveita 24 Fráveita Rafmagn Fjarskipti (sím, internet, útlarp)	13 Atvinnumál 13 Ferðamál Tryggingamál Fyrirtækjamál almennt Verslun og þjónusta Landbúnaður Iðnaðarstarfsemi
Starfsfólk skrifstofu og fyrirtækja sveitarfélaga	Forstöðumaður Skóla- og velferðarþjónustu, Yfirfélagsráðgjafi Forstöðumaður heimaþjónustu Skólastjórar leik- og grunnskóla Menningar- og frístundafulltrúi Slökkvilið	Tækni-eild Heilbrigðiseftirlit Suðurlands Bygginga- og mannvirkjafulltrúi Skipulagsfulltrúi Umhverfisfulltrúi Áhaldahús	Fjárreiðu- og áætlansvið
Nefndir og stofnanir sveitarfélaga	Skólaþjónusta- og velferðarnefnd Skóla- og velferðarþjónusta Heimilið Birkimörk Fræðslunefnd Grunnskóli Hveragerðis Leikskólar, Undra- og Óskaland Menningar- íþrótt- og frístundanefnd Menningar- og frístundafulltrúi	Slökkvilið Tækni-eild Heilbrigðiseftirlit Suðurlands Bygginga- og mannvirkjafulltrúi Skipulagsfulltrúi Umhverfisnefnd Umhverfisfulltrúi	Starfar náið með bæjarráði.
Stofnanir á vegum ríkisins í héraði eða í eigu margra	Sýslumannsembætti Lögreglan Vinnuálastofnun Heilsugæsla Hveragerðiskirkja	Orka nátúrunnar Veitur Fjarskiptafyrirtæki Vegagerðin Jarðaskjálftamiðstöð HÍ	Vinnueftirlitið SASS Jöfnunarsjóður sveitarfélaga
Ráðuneyti og undirstofnanir utan svæðisins	Dómsmálaráðuneyti Velferðarráðuneytið Mennta- og menningarmálaráðuneyti Þjóðkirkja	Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneyti Atvinnu- og nýsköpunarráðuneytið Umhverfis- og auðlindarráðuneyti	Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneyti.
Félagasamtök	Rauða kross deild Hveragerðis Svæðisskrifstofa RKÍ á Selfossi Foreldrafélag leik- og grunnskóla Íþróttafélagið Hamar Leikfélag Hveragerðis Söngsveitin, Karlakór Hveragerðis, Tónlistarskóli Ánessýslu Lions	Hjálparsevit skáta Hveragerði	Ferðamálasamtök Hveragerðis
Einkafyrirtæki	Bónus Álnavörubúðin Arion banki Heilsustofnun NLFÍ, Ás dvalar- og hjúkrunarheimili Kjörís Hótel Örk, Frost og Funi,		Bankastjórar Heilsustofnun NLFÍ Dvalarheimilið Ás. Kjörís Aðrir vinnustaðir.

Tafla 1: Hugsanlegir þátttakendur í klasavinnu

Ástandskannanir og aðgerðaráætlun

Teymin láta gera **ástandskannanir** og í kjölfarið á þeim **ástandslýsingar**. Þær má framkvæma með mismunandi hætti, t.d. með símtölum eða með því að fara í leiðangra. Eitt sameiginlegt teymi eða fleiri geta unnið að verkefnum, aðgreindum eftir klasa eða málaflokkum. Huga skal m.a. að eftirfarandi við undirbúninginn:

- Tilgangur; hvaða upplýsingum á að safna
- Form (viðtöl, vettvangsskoðun, eða annað)
- Mönnun
- Hvernig eru upplýsingarnar varðveittar (skrifaðar niður, hljóð- eða myndaupptökur)
- Hvað á að gera við upplýsingarnar?
- Eyðublöð og gátlistar sem ættu að vera meðferðis
- Samskipti við þolendur sem orðið hafa fyrir áfalli þarf sérstaklega að vanda

Ástandslýsingar mynda grunninn að **aðgerðaráætlun** fyrir neyðaraðstoð, endurreisnarstarf og stjórnsýslu þeim tengdri.

Aðgerðaráætlunin skal taka tillit til skoðana hagsmunaaðila: þolenda, almennings, ríkis og samstarfssveitarfélaga, fyrirtækja og frjálsra félaga. Skoðanir koma fram eftir ýmsum leiðum, svo sem í klasasamstarfinu, á borgarafundum, með könnunarleiðöngrum á áhrifasvæði, með fyrirtækjafundum, samstarfi við íbúasamtök, o.s.frv..

Áherslubreytingar þegar tímar líða.

Þegar frá líður breytast þau atriði sem þarf að kanna.

Í neðangreindri töflu eru dæmi um atriði sem könnuð eru eftir því sem tíminn líður.

	Velferðarklasinn	Umhverfisklasinn	Efnahagsklasinn
Strax	<p>Teymisstjóri fari strax til fjöldahjálparstöðvar og vinni með RKÍ a.m.k. fyrstu dagana.</p> <p>Fjöldi heimilislausra og annarra þolenda, skráning þeirra, eigin úrræði og viðbrögð fólks. Meta þörf fyrir húsaskjól, fæði, klæði og fjárhagsaðstoð. <u>Afallahjálp.</u></p> <p>Kanna sálarástand fólks í stofnunum bæjarfélagsins og sjá til þess að starfsmenn sveitarfélaga fái ráðgjöf um áfallaviðbrögð.</p>	<p>Kanna ástand stofnana og þá fyrst og fremst grunnskólans sem er fjöldahjálparstöð bæjarins á neyðartímum. Gefa formlega yfirlýsingu um að fjöldahjálparstöð sé í lagi.</p> <p>Hreinsun og opnun á samgönguleiðum. Hreinsun mengandi efna. Bráðaviðgerðir á byggðarveitum.</p> <p>Kanna ástand fólks í íbúðum og fyrirtækjum í samvinnu við aðgerðastjórn (leita að fólki). Ástandskönnun húsnæðis.</p> <p>Láta meta eignatjón, Skipa aðila til að stjórna hreinsun húsa í samráði við íbúa og aðgerðastjórn.</p>	<p>Hvert er fjárhagslegt bolmagn sveitarfélagsins til að takast á við vandann.</p> <p>Kalla eftir upplýsingum um eignatjón og afdrif íbúa með tilliti til húsnæðis.</p> <p>Fá upplýsingar um stöðu vátryggingamála sveitarfélagsins og finna tengilið við tryggingafélagið.</p> <p>Kanna áhrif á mikilvæg einkafyrirtæki sem þjóna grunnþörfum almennings, t.d. fjarskiptafyrirtæki, matvörubúðir, bankar o.fl.</p> <p>Samskipti við forsvarsmenn safnana sem hugsanlega fara af stað.</p>
Fljótlega	<p>Þátttaka í áfallateymi á skaðasvæði sem er undir stjórn heilbrigðisstofnunar. Áfallahjálp með ýmsum hætti, með ýnsum heitum.</p> <p>Fylgjast með líðan fólks. Sýnir fólk frumkvæði við að hjálpa sér sjálf eða þarf að hvetja það? Þarf að grípa til aðgerða? Er viðeigandi neyðarstöð veitt? Er hún nægileg?</p>	<p>Áframhaldandi hreinsun á húsum og eignum fólks skv. þeim hraða sem best hentar. Eftirlit með viðgerðum og endurbyggingu húsnæðis og veitukerfa.</p> <p>Þurfi að fara út í breytingar á skipulagi eða almennri endurbyggingu byggðarinnar þarf að huga að nauðsynlegum skipulagsmálum, þau geta verið lengi í vinnslu.</p>	<p>Fjárhagsleg aðstoð til fólks á grundvelli upplýsinga frá Velferðarklasa.</p> <p>Eftirlit með útgjöldum vegna áfallsins og bókhaldsleg meðferð þeirra.</p> <p>Áhrif á atvinnulífið? Er atvinnulífið komið á skrið á ný? Þarf sértækar efnahagsaðgerðir eða kynningar/ímyndarvinnu? Er fólk farið að horfa til framtíðarinnar?</p>
Þegar frá líður	<p>Er tónlistarlíf, íþróttir, menningarlíf, klúbbastarfsemi, trúarleg starfsemi o.þ.h. komið á skrið á ný? Þarf að stuðla að samveru fólks? Þarf að gera eitthvað sérstakt? Er fólk farið að huga að framtíðinni?</p>	<p>Er fólk að hirða um húsin sín, garða og umhverfi? Þarf sérstaka hvatningu?</p> <p>Er bærinn búinn að ljúka sínum verkefnum? Þarf að huga að forvörnum við endurreisn.</p>	<p>Tjónagreiðslum frá tryggingafyrirtækjum að ljúka.</p> <p>Eru þróun og efnahagsleg markmið og sértækar aðgerðir farnar að falla saman við aðra þróun og efnahagsaðgerðir sveitarfélagsins?</p>

Lokaskýrsla og lærdómsskýrsla

- Lokaskýrsla lýsir hvernig endurreisnarferlið fellur inn í hefðbundna þróun samfélagsins varðandi velferðar-, umhverfis- og efnahagsmál.
- Lærdómsskýrsla gerir grein fyrir þeirri þekkingu sem skapast hefur vegna viðbragðanna og er lögð fram ekki seinna en 5 árum eftir atburðinn.

Tímarammi fyrir frekari vinnslu

Form að neðangreindum skjölum er aftast í áætluninni

Gefa skal út gögn miðað við eftirfarandi tímaramma eða oftar, til upplýsingar fyrir sveitarstjórn.

- Fyrstu dagar Ástandslýsing
- Innan viku Fyrsta aðgerðaráætlun
- Eftir 1-2 mánuði Framvinduskýrsla, ásamt uppfærðum markmiðum og aðgerðaráætlun
- Eftir 6 mánuði Framvinduskýrsla, ásamt uppfærðum markmiðum og aðgerðaráætlun
- Eftir 1 ár Framvinduskýrsla, ásamt uppfærð markmið og aðgerðaráætlun
- Eftir 2 ár Framvinduskýrsla, ásamt uppfærð markmið og aðgerðaráætlun
- Eftir 3 ár Framvinduskýrsla, ásamt uppfærð markmið og aðgerðaráætlun
- Eftir 4 ár Framvinduskýrsla, ásamt uppfærð markmið og aðgerðaráætlun
- Eftir 5 ár Lærdómsskýrsla / Lokaskýrsla

Dæmi um innihald AÐGERÐARÁÆTLUNAR	
1	Skammtíma- og langtíma markmið
2	Hvers konar aðstoð verður veitt
3	Hver fær aðstoð
4	Hverjir veita tiltekna aðstoð, hvar og hvenær
5	Hvernig stjórnun, útvegum bjarga og framkvæmd verði háttáð
6	Framkvæmdaáætlun (verk- og tímaáætlun)
7	Kostnaðaráætlun
8	Eftirlits- og endurmatskerfi

Dæmi um ÁSTANDSLÝSINGU		
1	Atburður	Dag- og tímasetning Náttúruhamfarir og áframhaldandi atburðarás Stærð og staðsetning skaðasvæðis Fjöldi íbúa á svæðinu Veðurlýsing Hættur
2	Beinar afleiðingar	Mannskaði Skemmdir á byggingum Áhrif á starfsemi sveitarfélagsins Áhrif á byggðarveitur Áhrif á samgöngur Umhverfisáhrif Fjarskiptaleiðir
3	Sveitarfélag	Viðbrögð starfsfólks Vandamál Þarfir Utanaðkomandi aðstoð
4	Almenningur	Vandamál Þarfir Eigin únræði
5	Viðbrögð viðbragðsaðila	Aðgerðastjórn Skrifstofa Viðlagatryggingar Þjónustumiðstöð

Dæmi um FRAMVINDUSKÝRSLU		
1	Ástand	Dag- og tímasetning Áframhaldandi atburðarás náttúruhamfara Veðurlýsing
2	Staða mála í samfélaginu	Almenningur Einkafyrirtæki Ríkisstofnanir
3	Staða mála hjá sveitarfélaginu	Stjórnunar- og umsjónargeta Starfsfólk Stofnanir Þjónustupegar Fjárhagsstaða Starfsemi
4	Aðgerðastjórn	Vettvangsaðgerðir Samvinnuverkefni Áætluð framvinda og aðgerðalok
5	Velferðarklasi	Þarfir Markmið Verkefnum lokið Vandamál við framkvæmd Næstu skref
6	Umhverfis- og innviðaklasi	Þarfir Markmið Verkefnum lokið Vandamál við framkvæmd Næstu skref
7	Efnahagsklasi	Þarfir Markmið Verkefnum lokið Vandamál við framkvæmd Næstu skref
8	Kostnaður	Stjórnsýslukostnaður Kostnaður vegna verkefna

6.1. Kafli gátlisti fyrir velferðarklasa

Formaður velferðarklasa vinnur verkefni í umboði bæjarstjóra/formanns endurreisnarþeymis og er hann tengiliður við aðra klasa og samstarfsaðila vegna verkefna velferðar.

- Kallar til hagsmunaaðila og skipuleggur eftir þörfum störf þeirra í klasavinnu og heldur tengslum við þá (skrá tengiliði)
- Sér um framkvæmd þeirra velferðarmála sem þörf er á hverju sinni
- Skilar upplýsingum og skýrslum til sveitarstjóra eftir þörfum
- Framkvæmir og fylgir eftir aðgerðaráætlun sveitarfélagsins og tryggir að markmiðum sé náð
- Metur hvort skapast hefur aukin þörf á almennri þjónustu t.d. rýmikum á reglum um akstur fatlaðra, eldri borgar (stofnun, heimaþjónusta)?
- Skipuleggur ferli sem miðar að því að sjá þolendum fyrir nauðþurftum - hverjir og hversu miklar
- Samþykkir allar meiriháttar ákvarðanir um þjónustu og kostnað vegna hjálpar og endurreisnarstarfs
- Hugur sérstaklega að því sem snýr að starfsmönnum sveitarfélagsins
- Er tengiliður Hveragerðisbæjar við áfallahjálparþeymi á svæðinu.

Málaflokkar innan velferðarklasa

1. Félagsþjónusta
 - a. Félagsleg ráðgjöf
 - b. Fjárhagsaðstoð
 - c. Félagsleg heimaþjónusta
 - d. Málefni barna og ungmenna
 - e. Þjónusta við unglinga
 - f. Þjónusta við aldraða
 - g. Þjónusta við fatlaða
 - h. Húsnæðismál
 - i. Aðstoð við áfengissjúka og vímuegjafarnir
 - j. Atvinnuleysissskráning og vinnumiðlun (samvinna við ríkið)
2. Heilbrigðismál
 - a. Áfallahjálpar (samvinna við áfallateymi)
3. Fræðslu- og uppeldismál
 - a. Leikskólar
 - b. Grunnskólar
 - c. Tónlistarskólar
 - d. Framhaldsskólar (samvinna við ríkið)
4. Menningarmál
 - a. Viðburðir
 - b. Bókasöfn
 - c. Ríkis og einkarekin söfn á svæðinu
5. Æskulýðs- og íþróttamál
 - a. Leiktæki, íþróttahús, Íþróttavellir
 - b. Íþróttaviðburðir
 - c. Mismunandi viðburðir fyrir börn

Skipulagsatriði

Skipuleggja þarf aðstoð í samræmi við t.d.

- Skipulag almannavarna (Samvinna við fulltrúa sveitarfélagsins í almannavarnanefnd)
- Verkefni Rauða kross deildar skv. samningi, t.d. um fjöldahjálparstöð, skráningu á þolendum þarf að vera vel skipulögð (verkefni Rauða krossins skv. samningi eru tilgreind í sérstökum viðauka).
- Skipulagt ferli við að sjá þolendum fyrir nauðþurftum - hverjir og hversu miklar
- Skipulagt ferli við að veita fólki húsaskjól og aðstoða við bráðabirgða- og endanlegt húsnæði
- Skráning á þolendum þarf að vera skipulögð (er á hendi Rauða krossins)
- Sé **fjöldahjálparstöð** starfrækt í húsnæði sveitarfélagsins starfar sérstakur tengiliður Hveragerðisbæjar með stjórnendum fjöldahjálparstöðvarinnar, t.d. með því að útvega starfsmenn í eldhús, tryggja aðgengi að því húsnæði sem með þarf o.s.frv. Þar sem grunnskólinn er skilgreindur sem fjöldahjálparstöð skal skipa tengilið við skólann.
- Ekki hafa allir tök á því að mæta á borgarafundi og því þarf að huga að leiðum til að ná til þeirra einstaklinga.
- Velferðarteymi er ábyrgt fyrir upplýsingum er snerta velferðarmál. Hafa leiðbeiningar sem falla undir velferðarmál til almennings aðgengilegar, t.d. á vefsíðum, bæklingum, með símaþjónustu (skv. sérstökum verklagsreglum um upplýsingamál).
- Miðla upplýsingum til almennings, t.d. um úthlutunarreglur, opið hús fyrir almenning, borgarafundir, dreifibréf, tilkynningar til fjölmiðla, huga að jaðarsvæðum.

Hlutverk velferðar í þjónustumiðstöð almannavarna:

- Veita félagsráðgjöf; veita fólki upplýsingar um rétt þess og hvert það eigi að leita varðandi húsnæði, tryggingamál og fl. Slík þjónusta getur verið miðlæg í þjónustumiðstöð skv. 14. gr. laga nr. 82/2008 (Viðauki: verkefni þjónustumiðstöðvar AV)

Skjólstæðingar

Skjólstæðingar eru allur almenningur í samfélaginu. Fólk er misvel í stakk búið til að mæta áföllum eða leita úrræða á eigin vegum og skal velferðarklasinn kanna sérstaklega ástandið hjá eftirfarandi hópum:

- Þeir sem misst hafa heimili sín.
- Slasaðir og fjölskyldur þeirra
- Fjölskyldur látinna
- Aldraðir
- Fatlaðir
- Einstaklingar með þekkt félagsleg vandamál
- Einstæðingar
- Fólk af erlendu bergi brotið og aðrir nýfluttir í sveitarfélagið
- Fólk að heiman
- Ferðafólk

Félagsaðstoð

Fulltrúar velferðar vinna náið með Rauða kross deild í fjöldahjálparstöð strax í kjölfar náttúruhamfara

- Taka á móti heimilislásum sem fluttir eru til vegna ákvarðana aðgerðastjórnar lögreglustjóra
- Koma öðrum sem þurfa að yfirgefa heimili sín í skjól á fjöldahjálparstöð, gistiheimilum, hjá vinum eða á öðrum stöðum
- Útvega þeim fæði og klæði sem þess þurfa.
- Hvetja fólk til að skrá sig í fjöldahjálparstöð til að fjölskyldumeðlimir geti fundið hver annan.
- Veita félagsráðgjöf; veita fólki upplýsingar um rétt þess og hvert það eigi að leita varðandi húsnæði, tryggingamál og fl.
- Veita fólki fjárhagsaðstoð fyrir nauðþurftum strax
- Koma á tengslum við aðstandendur og sameina fjölskyldur
- Veita áfallahjálp í samstarfi við áfallahjálparteymi á skaðasvæði sem er undir stjórn heilbrigðisþjónustu
- Biðja fólk og fyrirtæki um að skoða húsin sín, eigur sínar og hjálpa nágrönnum (í samvinnu við umhverfisteymi).
- Kanna hvort aukin þörf sé á almennri þjónustu (stofnun, heimaþjónusta)?
- Auka félags- og menningarstarf í samfélaginu almennt t.d.
 - Félagslegt starf fyrir unglunga og eldri borgara
 - Halda utan um nýja íbúa á svæðinu svo þeir finni að þeir eru hluti af samfélaginu
- Hvetja íbúa til að skapa fallett umhverfi, hittast og gera eitthvað skapandi, hvetja þá til að sýna frumkvæði

Bráðabirgðahúsnæði Í samstarfi við umhverfisklasa

- Fá upplýsingar um þörf á bráðabirgðahúsnæði frá Umhverfisklasa
- Afla upplýsinga um laust húsnæði ef fólk er húsnæðislaust. Hægt er að kanna með framboð af sumarhúsum í einkaeign á svæðinu, íbúðir banka og orlofssjóða.
- Gera leigusamninga við þá sem þurfa bráðabirgðahúsnæði.
- Úrræði í húsnæðismálum þarf að semja um við fólkið sem á í hlut og sýna nærgætni þegar talað er við fólk sem hefur lent í áfalli.
- Útvega pakkningar og gáma fyrir búslóðaflutninga, útvega geymslur og borga leigu. Sjá verklagsreglur um verðmætabjörgun og hreinsunarstarf.
- Taka með í reikninginn árstíma og veður hvað varðar möguleg úrræði í húsnæðismálum
- Í endurmati er fylgst með þörf fyrir bráðabirgðalausnir

Fræðslu- og uppeldismál

Skoða sérstaklega vegna fræðslu og uppeldismála

Huga að varðandi nemendur

- Mikilvægt er að hefja skólastarf aftur hið fyrsta til að koma reglu á líf barna og fjölskyldna þeirra
- Hafa börnin orðið fyrir andlegu áfalli ?
- Eru forföll úr skóla vegna aðstæðna heima fyrir ?
- Sérstakar aðgerðir fyrir hópa, t.d. fermingarbörn, vinnuskóla
- Hætta á að börn og unglingar sýni neikvæða hegðun. Fylgjast vel með börnum og sinna tilfinningalegum þörfum þeirra

Hugað að varðandi starfsfólk

- Er brottfall úr kennarastéttinni og stjórnunarliði ?
- Hvert er andlegt ástand kennara ?
- Ástand hjá öðru fólki skólans ?
- Faglegt val á fólki sem vinnur með börnum og ungmennum

Aðstöðumál

- Er aðstaða til kennslu skert ?
- Bráðabirgðahúsnæði fyrir skóla og útvegum kennara til bráðabirgða og langframa
- Grenndaraðstoð; taka á móti skólabörnum frá öðrum sveitarfélögum, kjörnum eða hverfum

Utan skólatíma

- Verði hamfarir í sumarleyfi skóla þarf að hefja vinnu við viðgerðir og endurbætur á húsnæði skóla sem fyrsta þannig að skólastarf geti hafist á eðlilegum tíma. Ef það tekst ekki þarf að útvega bráðabirgðahúsnæði
- Verði hamfarir í sumarleyfi þarf að skipuleggja móttöku starfsmanna og nemenda m.t.t. fræðslu, eftirlits með líðan o.þ.h.

Aðgerðalok

Staða skólamála er mikilvægur mælikvarði á það hvort lífið sé að færast í “eðlilegt” horf.

Menningarmál

Auka félags- og menningarstarf í samfélaginu almennt t.d.

- Félagslegt starf fyrir unglinga og eldri borgara
- Halda utan um nýja íbúa á svæðinu svo þeir finni að þeir eru hluti af samfélaginu
- Kanna hvort hægt er að gera eitthvað jákvætt í tengslum við hamfarirnar.

Huga þarf að söfnum og öðrum menningarverðmætum eftir náttúruhamfarir.

Tómstundir

Huga þarf að aðstoð við börn og aðra skjólstæðinga ef aðstoð er veitt að sumri til þegar ekki er reglubundið skólastarf

Frumkvæði íbúa - Sjálfsábyrgð íbúa

- Sýnir fólk frumkvæði við að hjálpa sér sjálft eða þarf að hvetja það? Megum ekki missa hæfileikann til að hjálpa okkur sjálf
- Hvetja fólk til að sýna umburðarlyndi, sérstaklega þá sem hafa *ekki* lent í áfalli og geta leitað sér hjálpar sjálfir
- Gefa fólki verkefni við hæfi, mörgum líður betur ef þeir fá hlutverk við neyðaraðstoð og endurreisn.. Hvetja fólk til að tala saman og hafa eitthvað fyrir stafni.
- Fólk leitar á opinbera staði ef það hefur ekki í önnur hús að venda.

Hvetja t.d. til:

- Samverustunda meðal íbúa
- Að taka til og hreinsa í kringum húsin sín, t.d. sópa gangstéttir, mála hús og grindverk, setja niður blóm í samstarfi við umhverfisklasa
- Aðstoða viðbragðsaðila, t.d. gefa þeim að borða
- Huga að nágrönnum, einstæðingum og þeim sem minna mega sín.
- Hvetja einstaklinga og eigendur fyrirtækja til að skoða hús sín og eigur ef óhætt er.
- Fá íbúa til að skapa fallett umhverfi, hittast og gera eitthvað skapandi, sýna frumkvæði. Huga að fjölskyldum, ættingjum, vinum, nágrönnum og kunningjum, fara í heimsóknir.
- Hvetja íbúa til að koma saman og ræða hvernig standa megi að uppbyggingu, bæði hvað þau geti gert á eigin vegum (hvetja til frumkvæðis af hálfu íbúa) og koma með tillögur til bæjarins
- Virkja íbúasamtök og hópa innan Hveragerðisbæjar.

Mynda áfallateymi til að veita upplýsingar og ráðgjöf

- Mynda áfallateymi Hveragerðis sem í sitja til dæmis félagsmálastjóri, sóknarprestur, hjúkrunarfræðingur og fulltrúi Hveragerðisdeildar RKÍ. Teymið á að vera til staðar í a.m.k. 5 ár. Mikilvægt er að aðlaga teymið og starf þess að þörfinni og hafa sveigjanleika, því ekki er hægt að sjá fyrirfram hvaða atriði verða mest knýjandi.

Upplýsingar frá Aðgerðastjórn lögreglustjóra og samstarf við lögreglu

Fá upplýsingar um þá sem eiga um sárt að binda

- Vegna slasaðra
- Vegna látinna: huga að fjölskyldum, t.d. munaðarlaus börn, ekkjur, ekklar o.s.frv.
- Vegna heimilislausra

Eiga samstarf við lögregluna eftir því sem við á. Verkefni lögreglu eru m.a.:

- Tryggja öryggi þolenda, viðbragðsaðila og almennings
- Bregðast við slysum
- Hafa umsjón með umferð innan lokaðra svæða
- Hafa stjórn á forvitnum og fjölmiðlum með tilkynningum og merkingum, í samvinnu við þolendur
- Sjá um vörslu á verðmætum eigum sem finnast í húsarústum eða á víðavangi
- Sinna rannsóknarvinnu

Margfalt áfall þolenda

Hafa ber í huga að þolendur geta upplifað margfalt áfall:

1. Hræðsla, við að upplifa náttúruhamfarirnar
2. Sorg, vegna mannskaða sem verður
3. Skelfing, vegna eignatjóns
4. Angist, vegna samskipta við aðra um sín mál og “skilningsleysi” annarra varðandi þau.

Eitt eða allt þetta getur skapað vonleysi. En það getur líka leitt til náungakærleika. Þolendum áfalla þarf að sýna nærgætni.

Aðgerðalok

Hvernig lítur eðlilegt samfélag út? Er samfélagið að stefna í þá átt? Er fólk að hirða um umhverfi sitt, húsnæði og garða? Á hvaða menningarstigi er samfélagið eftir áfallið?, Hefur fólk þó nokk fyrir stafni eða situr það auðum höndum? Má sjá merki um bjartsýni varðandi framtíð samfélagsins?

6.2. **Kafli gátlisti fyrir umhverfis- og innviðaklasa**

Formaður umhverfis- og innviðaklasa vinnur verkefni í umboði bæjarstjóra/formanns endurreisnarteymis og er hann tengiliður við aðra klasa og samstarfsaðila.

- Skoða minnisatriði sem hér eru lögð fram, á þeim tíma sem best hentar, og búa til eigin lista til viðbragða og endurreisnar
- Kalla til hagsmunaaðila og skipuleggja störf þeirra í klasavinnu, eftir þörfum, og halda tengslum við þá
- Framkvæma þau atriði sem þörf er á hverju sinni
- Skila upplýsingum og skýrslum til sveitarstjóra eftir þörfum
- Framkvæma og fylgja eftir aðgerðaráætlun sveitarfélagsins og tryggja að markmiðum sé náð

Málaflokkar og samstarfsaðilar innan umhverfis- og innviðaklasa

1. Skipulags- og byggingamál
2. Umhverfismál
3. Hreinlætismál
4. Brunamál
5. Umferðar- og samgöngumál
6. Veitur og fjarskipti:
 - Vatnsveita
 - Hitaveita
 - Fráveita
 - Rafveita
 - Fjarskipti

Skipulagsatriði

- Úrskurða um framtíðarskipulag byggða á hættusvæðum.
- Huga að samfélagslegum áhrifum vegna uppkaupa húsa og annarra aðgerða.
- Hraða ákvörðunartöku varðandi nýbyggingar og viðgerðir.
- Áföll geta kallað á nýjar hönnunarkröfur og hættumat. Það getur tekið tíma að ákveða nýjar kröfur, og skal flýta því eins og hægt er
- Skipuleggja bráðabirgða byggð ef á þarf að halda: götur, lagnir, raða niður húsum o.s.frv. Heimamenn virkjaðir við vinnuna eins og hægt er. Bráðabirgðahúsin hverfa smátt og smátt eftir því sem nýja hverfið byggist upp.

Húsnæði almennings og fyrirtækja í sveitarfélaginu:

- Afla upplýsinga frá björgunarliði/Viðlagatryggingu Íslands um hvort öryggi íbúa/almennings sé ógnað vegna tiltekinna húsa
- Upplýsa velferðarteymi um ónýt og óíbúðarhæf hús
- Tryggja eftirlit með endurbótum húsa þar sem tjón verður á burðarvirki eða öryggi er af öðrum ástæðum ógnað
- Girða af og loka hættulegum yfirgefnum húsum

Húsnæði ríkisstofnana í sveitarfélaginu:

- Afla upplýsinga frá björgunarliði/Viðlagatryggingu Íslands um hvort öryggi almennings sé ógnað vegna tiltekings húsnæðis
- Vinna að því að mikilvægar stofnanir sem ekki geta haldið áfram rekstri vegna tjóna komist í annað húsnæði
- Tryggja eftirlit með endurbótum húsa þar sem tjón verður á burðarvirki eða öryggi er af öðrum ástæðum ógnað
- Sjá til þess að hættuleg og yfirgefnum hús séu girt af og aðgangi að þeim sé lokað

Húsnæði sveitarfélagsins:

- Útbúa lista til að forgangsraða skoðun á húsnæði sveitarfélagsins (listi fyrir Viðlagatryggingu og matsmenn sveitarfélags til að forgangsraða/kanna öryggi húsnæðis).
- Leggja mat á hvort húsnæði sé öruggt til íveru
- Afhenda forstöðumönnum staðfestingu á því að húsnæði sé öruggt eða tryggja að húsnæði sé lokað ef ástæða er til
- Ákveða hvaða hús skuli gera við og hvaða hús skuli rífa í samvinnu við Viðlagatryggingu Íslands.
- Fylgjast með og stigvaxandi skemmdum á húsum (forstöðumenn koma athugasemdum um ástand sinnar stofnunar til skipulags og byggingafulltrúar)
- Hraða ákvörðunum varðandi nýbyggingar og viðgerðir.

Bráðabirgðahúsnæði Unnið í samvinnu við velferðarklasa.

- Úttekt á þörf fyrir bráðabirgðahúsnæði.
- Meta kostnað vegna flutninga. Flutningur á húsum; tryggja gáma meðan á flutningi stendur, undirbúa stæði, tengja vatn, rafmagn, frárennsli (oft vandræði með salernisaðstöðu).
- Taka með í reikninginn árstíma og veður hvað varðar möguleg úrræði í húsnæðismálum
- Í endurmati er fylgst með þörf fyrir bráðabirgðalausnir

Bráðabirgðabyggð:

- Undirbúa framkvæmdir vegna bráðabirgðabyggðar t.d. ganga frá undirstöðum/púða fyrir húsin og koma upp bráðabirgðahúsum.
- Fólk á að vera komið í bráðabirgðahúsnæði innan mánaðar, ef dregst þarf að liggja fyrir ásættanleg skýring.
- Úrskurða um framtíðarskipulag byggða á hættusvæðum, færa eða verja. Samvinna við Viðlagatryggingu Íslands varðandi uppkaup húsa. Matsmenn meta hvort sé betra að kaupa húsin eða fara í aðrar aðgerðir ef ágreiningur skapast. Huga að samfélagslegum áhrifum vegna uppkaupa húsa og annarra aðgerða.
- Skipuleggja bráðabirgða byggð ef á þarf að halda: götur, lagnir, raða niður húsum o.s.frv. Heimamenn virkjaðir við vinnuna eins og hægt er. Bráðabirgðahúsin hverfa smátt og smátt eftir því sem nýja hverfið byggist upp

Umhverfis- og innviðamál

- Úrlausnir varðandi vatns- og fráveitukerfi: neyðarlausnir, bráðabirgðalausnir og endanlegar lausnir.
- Samvinna um úrlausnir annarra veitukerfa (hitaveita, rafmagn, fjarskipti): neyðarlausnir, bráðabirgðalausnir og endanlegar lausnir
- Höfðu náttúruhamfarirnar með einhverjum hætti bein áhrif á umhverfið?
- Voru afleiddar afleiðingar sem valda hættu eða vandræðum í umhverfinu?
- Stafar fólki hættu af umhverfinu? Kalla til sérfræðinga, í samvinnu við aðgerðastjórn, sem meta aðgerðir, lokun svæða, merkingar ofl.
- Valda aðgerðirnar umhverfisspjöllum? Sé svo er ákvörðun um aðgerðir tekin í samráði við bæjarstjóra og aðgerðastjórn (vettvangsstjórn).
- Valda hamfarirnar skemmdum á auðlindum og koma í veg fyrir nýtingu þeirra?
- Huga að hreinsun gatna. Hafa samband við Vegagerðina um hreinsun á Suðurlandsvegi og Þorlákshafnarvegi.
- Girða af hættulegar byggingar og ákveða niðurrif þeirra.
- Huga að urðun byggingarúrgangs vegna niðurrifs ónýtra og skemmdra húsa.
- Fegrun bæjarins og sýnileg uppbygging.
- **Hreinsunarstarf** í samráði við eigendur. Passa upp á persónulegar eigur, varðveita þær, þrifa og koma til eigenda. Þegar ákveða skal hvað gera á við eyðilagðar eignir og eigur þarf í þeim viðræðum að sýna eigendum nærgætni og tillitssemi. Æskilegt að fá skriflegt leyfi (samstarf við HSSH).
- Varðveisla eigna: flokkun eigna, merking.

Hreinlætismál

- Kanna ástand drykkjarvatns í samvinnu við Heilbrigðiseftirlit Suðurlands.
- Er sorphirða og sorpeyðing í lagi? Kanna þörf á aukinni þjónustu í samvinnu við þjónustuaðila.
- Huga að skemmdum eignum, tækjum og búnaður sem mengað geta umhverfið.
- Huga að dýraeftirliti, búfenaði og húsdýrum.
- Meindýravarnir.

Umferðar- og samgöngumál

Strax þarf að huga að:

- Ástandi vega og brúa
- Samskiptum við Vegagerðina vegna þjóðvega og samgöngumannvirkja.
- Umferðarmerkingum og umferðarljósum
- Tryggja almenna umferð um byggðina
- Almenningsamgöngur

Hitaveita, rafveita og fjarskiptafyrirtæki.

Vatnsveita

- Borholur
- Dælustöðvar
- Aðveituæðar
- Heimæðar
- Tryggja nægileg tengsl við aðgerðastjórn til þess að geta sinnt viðgerðum

Fráveita

- Frárennsli frá byggingum.
- Frárennsli gatna vegna yfirborðsvatns
- Skólphreinsistöð og dælustöðvar.
- Rotþrær
- Lágmarka þrýsting á kerfinu
- Tryggja nægileg tengsl við aðgerðastjórn til þess að geta sinnt viðgerðum

RARIK, Orka náttúrunnar, Veitur og fjarskiptafyrirtæki

- Hafa skal gott samstarf við orkuveitur og fjarskiptafyrirtæki. Afla upplýsinga um hvernig gengur með jafnt bráðbirgða og endanlegar viðgerðir.
- Tryggja þarf rafmagn, vatns- og fráveitu í bráðabirgðabyggð.
- Tryggja þarf góð samskipti við aðgerðastjórn og þjónustuaðila vegna viðgerða.
- Strax í kjölfar náttúruhamfara stjórnanda umhverfisteymis að fá upplýsingar um:
 - ástand borhola, aðveituæða, dreifikerfis og heimæðar hitaveitu.
 - ástand háspennu og lágspennukerfis rafveitu.
 - ástand fjarskiptakerfa.
- Taka ákvörðun um hvort nauðsynlegt sé að mynda lagnakerfi sveitarfélagsins. Ákvörðun tekin í samráði við bæjarstjóra/fjármálastjóra.
- Vatnsból og vatnstankar
- Dreifikerfi.
- Vatnstjón; fyrirbyggja frekara tjón – lágmarka þrýsting inn á kerfið
- Tryggja nægileg tengsl við aðgerðastjórn og þjónustuaðila til þess að geta sinnt viðgerðum

Margfalt áfall polenda

Hafa ber í huga að polendur geta hafa orðið fyrir margföldu áfalli, til að mynda:

1. Hræðslu, við að upplifa náttúruhamfarirnar
2. Sorg, vegna mannskaða sem verður
3. Skelfingu, vegna eignatjóns
4. Angist, vegna samskipta við aðra um sín mál og “skilningsleysi” annarra varðandi þau.

Eitt eða allt þetta getur skapað vonleysi. En það getur líka leitt til náungakærleika. Polendum áfalla þarf að sýna nærgætni.

6.3. **Kafli gátlisti fyrir efnahagsklasa**

Formaður efnahagsklasa vinnur verkefni í umboði bæjarstjóra og er hann tengiliður við aðra klasa og samstarfsaðila vegna verkefna efnahagsklasa

- Skoða minnisatriði sem hér eru lögð fram, á þeim tíma sem best hentar, og búa til eigin lista til viðbragða og endurreisnar
- Kalla til hagsmunaaðila og skipuleggja störf þeirra í klasavinnu, eftir þörfum og halda tengslum við þá
- Framkvæma þau atriði sem þörf er hverju sinni
- Skila upplýsingum og skýrslum til bæjarstjóra eftir þörfum
- Framkvæma og fylgja eftir aðgerðaráætlun sveitarfélagsins og tryggja að markmiðum sé náð

Málaflokkar innan efnahagsklasa

1. Fjármál sveitarfélagsins
2. Vátryggingar – eignatjón – eignir sveitarfélagsins
3. Fjárhagsstaða almennings
4. Staðan í atvinnulífi og fyrirtækjarekstri – Verslun og þjónusta – Landbúnaður – Iðnaður.

Fjármál sveitarfélagsins – Bókhaldsmálefni:

Er lausafjárstaða sveitarfélagsins með þeim hætti að auðvelt reynist að mæta auknum fjárskuldbindingum eða þarf að taka lán fyrir auknum útgjöldum?

- Umsjón með fjárútlátum og samningum sem gerðir eru vegna viðbragða í kjölfar náttúruhamfara.
- Ákvarða hvernig haldið skuli utan um kostnað sem fellur til vegna áfallsins
 - Mikilvægt að aðskilja frá venjulegu bókhaldi
- Eftirlit með tryggingabótum sveitarfélagsins, fjármagni úr ríkissjóði vegna hamfaranna og styrki ef einhverjir eru.
- Halda utan um beinan og óbeinan kostnað vegna áfallsins – laun starfsfólks, laun við fjöldahjálparstöð, vatnsleki lagna, mengað vatn sundlauga, vextir, fráveita ofl.
- Halda utan um kostnað vegna Þjónustumiðstöðvar sem getur verið rekin í upphafi af Sveitarfélaginu (Í viðauka er að finna upplýsingar um hlutverk þjónustuviðstöðvar).

Vátryggingar – eignatjón:

Formaður efnahagsklasa sér um samstarf við Viðlagatryggingu vegna eigna sveitarfélagsins, nema annað sé ákveðið.

- Fasteignatryggingar - brunabótamat
 - Mat verkfræðistofu eins fljótt og hægt er til að meta hvort óhætt er að vera og vinna í húsinu
 - Frekari skoðun fasteigna þegar lengra líður frá atburði varðandi skemmdir og tryggja að viðgerðir hefjist eins fljótt og hægt er
- Innbústryggingar eignanna
 - Mikilvægt er að í samráði við Viðlagatryggingu Íslands sé gengið frá verklagi vegna tjónamats á innbúi sveitarfélagsins.
 - Safna saman upplýsingum um skemmdir frá forstöðumönnum stofnana sem verðmeta og senda formanni efnahagsklasa upplýsingar um innbústjón (þrif er inni í tjónamati).

Viðlagatrygging Íslands

Mikilvægt er að sveitarfélagið komi em allra fyrst á samstarfi við Viðlagatryggingu Íslands í kjölfar hamfara.

Hlutverk Viðlagatryggingar Íslands er að vátryggja gegn tjóni af völdum náttúruhamfara. Skylt er að vátryggja allar húseignir og lausafé sem er brunatryggt hjá vátryggingafélagi sem starfsleyfi hefur hér á landi. Vátryggingarskyldan nær einnig til lausafjár sem vátryggt er almennri samsettri vátryggingu er innifelur brunatryggingu, enda flokkist slík vátrygging undir eignatryggingar

Þær náttúruhamfarir sem vátryggt er gegn með viðlagatryggingu, sbr. 4. gr. laga nr. 55/1992 og reglugerð nr 642/2017 um Viðlagatryggingu Íslands, eru:

- Eldgos, þ.e. þegar hraun, aska eða gjóska veldur skemmdum eða eyðileggingu á vátryggðum eignum.
- Jarðskjálfti sem veldur skemmdum eða eyðileggingu á vátryggðum eignum.
- Skriðufall, þ.e. þegar skriða úr fjalli eða hlið fellur skyndilega á vátryggðar eignir með þeim afleiðingum að þær skemmast eða eyðileggjast.
- Snjóflóð, þ.e. þegar snjóska sem fellur skyndilega úr fjalli eða hlið á vátryggða eign með þeim afleiðingum að hún skemmist eða eyðileggst. Það telst ekki snjóflóð þegar eignir sligast eða brotna undan snjó sem safnast á eða að þeim vegna snjókomu, skafrennings eða foks.
- Vatnsflóð, þ.e. þegar flóð verða vegna þess að ár eða lækir sem renna að staðaldri flæða skyndilega yfir bakka sína eða flóðbylgjur frá sjó eða vötnum ganga skyndilega á land og valda skemmdum eða eyðileggingu á vátryggðum eignum. Það er einnig vatnsflóð þegar skyndileg flóð koma frá jökli vegna bráðnunar íss. Flóð vegna úrkomu og leysingavatns sem falla ekki undir 1. másl. teljast ekki vatnsflóð. Sama á við um flóð, sem að einhverju eða öllu leyti verður af mannavöldum, t.d. þegar vatnsgeymar, stíflugarðar eða önnur mannvirki bresta af öðrum ástæðum en náttúruhamförum.

Skemmist vátryggðar eignir í eldsvoða, sem beinlínis verður rakinn til einhverra ofangreindra náttúru-hamfara, skal Viðlagatrygging Íslands greiða bætur fyrir tjónið.

Um starfsemi Viðlagatryggingar Íslands gilda almennar reglur stjórnsýslulaga um andmælarétt og leiðir til málskota deiluefna.

Styrkir til þolenda

- Styrktarsjóðir.
 - Styrktarsjóðir eru stundum stofnaðir í kjölfar áfalla til að styrkja þolendur. Skýrar reglur þurfa að liggja fyrir um tilgang slíkra sjóða, hvort þeir séu fyrir áföll almennt eða fyrir sérstaka atburði. Einnig þarf skýrar reglur um úthlutun til þolenda. Úthlutanir geta minnt fólk á áfallið og því þarf úthlutun að fara fram eins fljótt og mögulegt er eftir áfall.
- Rauði kross Íslands veitir þolendum beina fjárhagsaðstoð
- Frjáls framlög frá fyrirtækjum til þolenda

Staðan í atvinnulífi og fyrirtækjarekstri almennt:

Atvinnulíf í sveitarfélaginu

- Huga þarf að málum fyrirtækja strax – þurfa þau sértæka aðstoð
 - Varð mikið tjón á atvinnuhúsnæði
Er þjónusta mikilvægra einkafyrirtækja skert, t.d. banka, lyfjaverslana, matvöruverslana, fjarskiptafyrirtækja, dagvistun barna, rafmagnsfyrirtækja, dvalar- og hjúkrunarheimila? Aðstoð vegna bráðabirgða ráðstafana?
- Hverjar eru viðskiptatruflanir vegna áfallsins?
- Hver er staðan á olíubirgðum og aðgengi að olíutönkum
- Hvernig er flutningi, til og frá svæðinu háttað.
- Hverjar eru framtíðarhorfur fyrirtækja vegna beinna eða afleiddra áhrifa
- Kanna stöðu fyrirtækja í bæjarfélaginu með tilliti til þess hvaða kostnaður fellur á þau, t.d. vegna hreinsunar, flokkunar og losunar á rusli, úrgangs og eiturefna? Starfsfólk mætir ekki í vinnu? Önnur bein eða óbein áhrif?
- Hver er atvinnustefna staðarins? Hvað segja atvinnulífskannanir? Er þörf á sértækum aðgerðum, ímyndarvinna og kynningarstarf nauðsynlegt? Er hægt að nýta vaxtarsamninga við iðnaðarráðuneytið varðandi endurreisn?
- Hvetja fyrirtæki til að gefa afslátt t.d. í tengslum við fegrun bæjarins (málning, garðhellur, blóm o.s.frv.).

Staða atvinnumála er mikilvægur mælikvarði á það hvort lífið sé að færast í "eðlilegt" horf.

Verslun og þjónusta

- Er næg þjónusta til að mæta þörfum almennings?
- Hversu lengi duga birgðir í verslunum?
- Er nægilega margt starfsfólk til að halda uppi þjónustu?
- Er vinnuaðstaðan þannig að hægt sé að veita næga þjónustu?
- Skammtíma og langtíma horfur

Landbúnaður

- Skemmdir á húseignum og atvinnuhúsnæði
- Skemmdir á jörðum
- Fjárgirðingar

- Tjón á atvinnuhúsnæði
- Slys og dauðsföll á húsdýrum
- Skammtíma og langtíma horfur

Fjármál gagnvart almenningi:

- Er líklegt að um verði að ræða tekjutap heimila vegna atburðarins?
- Ákveða fyrirkomulag á greiðslu húsaleigu eða annarrar félagslegrar aðstoðar vegna þeirra sem þurfa að yfirgefa hús sín (gert í samráði við formann velferðarklasa)
- Kanna með fyrirkomulag Rauða Kross deildar sem veitir þolendum beina fjárhagsaðstoð og neyðarpakka með helstu nauðsynjum á neyðartímum (sjá viðauka, verkefni og hlutverk RKÍ)
- Um getur verið að ræða styrktarsjóði – einnig frjáls framlög fyrirtækja

Eignir einstaklinga

- Það getur orðið fólki þungbært þegar það áttar sig á því hvað eignatjón þeirra er mikið. Í raun er það síðbúið áfall og því mikilvægt að sýna því fólki nærgætni sem hefur orðið fyrir fjárhagslegu tjóni.
- Er mögulegt að eigendur illa skemmdra húsa lendi í vandræðum með að selja þau eftir atburð?
- Er hættu á því að fólk geti ekki greitt upp lán sín vegna þess að lánin séu orðin hærrí en brunabótamatið?
- Ætlar bæjarfélagið að kaupa lóðir af einstaklingum sem ekki vilja byggja upp á sama stað?
- Mun bæjarfélagið sjá um rif og urðun húsa eða taka þátt í kostnaði einstaklinga við niðurrif

Margfalt áfall þolenda

Hafa ber í huga að þolendur geta upplifað margfalt áfall:

1. Hræðsla, við að upplifa náttúruhamfarirnar
2. Sorg, vegna mannskaða sem verður
3. Skelfing, vegna eignatjóns
4. Angist, vegna samskipta við aðra um sín mál og “skilningsleysi” annarra varðandi þau.

Eitt eða allt þetta getur skapað vonleysi. En það getur líka leitt til náungakærleika. Þolendum áfalla þarf að sýna nærgætni.

7. Kafli gátlisti fyrir stefnumótun sveitarstjórnar

1. Stefnumótun sveitarstjórnar

2. Stefnumótun er ætlað að ná m.a. eftirfarandi markmiðum

- Íbúum og samfélaginu sé komið á réttan kjöl á ný eftir náttúruhamfarir
- Sveitarfélagið sem stjórnsýslueining fái aðstoð til að koma sér á réttan kjöl
- Fyrirtæki, opinber og einkarekin, ferðamenn og aðrir, fái aðstoð við hæfi
- Tímabundin aðstoð sé sem styst
- Endurreisnarstarf sé markvisst
- Uppbyggingarstarf falli smám saman að daglegu lífi samfélagsins
- Dregið verði úr líkum á því að samskonar atburður endurtaki sig
- Sveitarfélagið læri af reynslunni og miðli henni til annarra sveitarfélaga ekki seinna en 5 árum eftir að áfallið varð

3. Stefnumótun skal taka tillit til breytinga á ferlinu m.t.t tíma

	Velferðarklasinn	Umhverfisklasinn	Efnahagsklasinn
Strax	<p>Teymisstjóri fari strax til fjöldahjálparstöðvar og vinni með RKI a.m.k. fyrstu dagana.</p> <p>Fjöldi heimilislausra og annarra þolenda, skráning þeirra, eigin úrræði og viðbrögð fólks. Meta þörf fyrir húsaskjól, fæði, klæði og fjárhagsaðstoð. Áfallahjálpar.</p> <p>Kanna sálarástand fólks í stofnunum bæjarfélagsins og sjá til þess að starfsmenn sveitarfélaga fái ráðgjöf um áfallaviðbrögð.</p>	<p>Kanna ástand stofnana og þá fyrst og fremst grunnskólans sem er fjöldahjálparstöð bæjarins á neyðartímum. Gefa fornlega yfirlýsingu um að fjöldahjálparstöð sé í lagi.</p> <p>Hreinsun og opnun á samgönguleiðum. Hreinsun mengandi efna. Bráðaviðgerðir á byggðarveitum.</p> <p>Kanna ástand fólks í íbúðum og fyrirtækjum í samvinnu við aðgerðastjórn (leita að fólki). Ástandskönnun húsnæðis.</p> <p>Láta meta eignatjón, Skipa aðila til að stjórna hreinsun húsa í samráði við íbúa og aðgerðastjórn.</p>	<p>Hvert er fjárhagslegt bolmagn sveitarfélagsins til að takast á við vandann.</p> <p>Kalla eftir upplýsingum um eignatjón og afdrif íbúa með tilliti til húsnæðis.</p> <p>Fá upplýsingar um stöðu váttryggingamála sveitarfélagsins og finna tengilið við tryggingafélagið.</p> <p>Kanna áhrif á mikilvæg einkafyrirtæki sem þjóna grunnþörfum almennings, t.d. fjarskiptafyrirtæki, matvöruþúðir, bankar o.fl.</p> <p>Samskipti við forsvarsmenn safnana sem hugsanlega fara af stað.</p>
Fljótlega	<p>Þátttaka í áfallateymi á skaðasvæði sem er undir stjórn heilbrigðisstofnunar.</p> <p>Áfallahjálpar með ýmsum hætti, með ýmsum heitum.</p> <p>Fylgjast með liðan fólks. Sýnir fólk frumkvæði við að hjálpa sér sjálf eða þarf að hvetja það? Þarf að grípa til aðgerða? Er viðeigandi neyðarstöð veitt? Er hún nægileg?</p>	<p>Aframhaldandi hreinsun á húsum og eignum fólks skv. þeim hraða sem best hentar.</p> <p>Eftirlit með viðgerðum og endurbyggingu húsnæðis og veitukerfa.</p> <p>Þurfi að fara út í breytingar á skipulagi eða almennri endurbyggingu byggðarinnar þarf að huga að nauðsynlegum skipulagsmálum, þau geta verið lengi í vinnslu.</p>	<p>Fjárhagsleg aðstoð til fólks á grundvelli upplýsinga frá Velferðarklasa.</p> <p>Eftirlit með útgjöldum vegna áfallsins og bókhaldsleg meðferð þeirra.</p> <p>Áhrif á atvinnulíf? Er atvinnulíf komið á skrið á ný? Þarf sértækar efnahagsaðgerðir eða kynningar/ímyndarvinnu? Er fólk farið að horfa til framtíðarinnar?</p>

Þegar frá líður	Er tónlistarlíf, íþróttir, menningarlíf, klúbbstarfsemi, trúarleg starfsemi o.þ.h. komið á skrið á ný? Þarf að stuðla að samveru fólks? Þarf að gera eitthvað sérstakt? Er fólk farið að huga að framtíðinni?	Er fólk að hirða um húsin sín, garða og umhverfi? Þarf sérstaka hvatningu? Er bærinn búinn að ljúka sínum verkefnum? Þarf að huga að forvörðum við endurreisn.	Tjónagreiðslum frá tryggingafyrirtækjum að ljúka. Eru þróun og efnahagsleg markmið og sértækar aðgerðir farnar að falla saman við aðra þróun og efnahagsaðgerðir sveitarfélagsins?
-----------------	--	--	---

4. Heildarstefna þvert á klasa fyrir stóra málaflökka

- Vinna skal heildarstefnumótun varðandi húsnæðismál, félagsþjónustu og fjárhagsstuðning, (þ.e. þvert á klasa).

Húsnæðismál: frá húsaskjólí í endanlegt húsnæði

Úrlausnir í húsnæðismálum eru einn veikasti hlekkurinn í viðbrögðum vegna náttúruhamfara hér á landi. Lausn á húsnæðisvanda er mjög knýjandi fyrir þolendur í kjölfar áfalla, ekki aðeins vegna þess að þeir þurfa þak yfir höfuðið, heldur er húsnæði uppstaðan í eignum þeirra flestra. Sérlega vantar heildræna stefnu í húsnæðismálum. Þar sem tekið er á bráðabirgða- og varanlegum vanda, skipulagsmálum (uppkaup, varnargarðar, ný hverfi), tryggingamálum og fjármálum.

Viðbrögð af hálfu sveitarfélaga og ríkis eru einnig hvað óskýrust þegar kemur að þessum yfirgripsmikla málaflökki, sem nær yfir alla þrjá klasana: velferð, umhverfi og efnahag. Í stefnunni þarf að koma fram hverjir eiga að veita þeim aðstoð sem þurfa að hverfa frá heimilum sínum í langan tíma og hvaða aðstoð eigi að veita.

Félagsleg þjónusta

Að veita neyðarstoð er vandasamt verk, en illa ígrunduð aðstoð getur aukið vandann í stað þess að leysa hann. Lög um félagsþjónustu segja að sveitarfélög skuli sjá um að veita íbúum þjónustu og aðstoð og jafnframt tryggja að þeir geti séð fyrir sér og sínum. Aðstoð og þjónusta skal jöfnum höndum vera til þess fallin að bæta úr vanda og hjálpa fólki að hjálpa sér sjálf og koma í veg fyrir að einstaklingar og fjölskyldur fari á vonarvöl.

Fjárhagsstuðningur og kostnaðaskipting

Liggja þarf fyrir hvernig sveitarfélög og ríki skipta með sér kostnaði. Enn fremur hvernig kostnaður sem fellur á ríkið skiptist á milli stofnana sveitarfélagsins. Hvernig leita sveitarfélög eftir fjárhagsaðstoð? Veit almenningur hvert það getur leitað eftir fjárhagsaðstoð? Hvaða úrræði hafa fyrirtæki sem verða fyrir alvarlegum áhrifum hamfara?

- Endurskoða skal stefnuna með reglulegu millibili eftir því sem árangur verður, eða sem árangursleysi er viðvarandi.
- Forsætisráðuneyti, dómsmálaráðuneyti, félagsmálaráðuneyti, fjármálaráðuneyti, Samband íslenskra sveitarfélaga og Rauði kross Íslands, auk margra sveitarfélaga hér á landi, eru meðal þeirra sem hafa þekkingu og reynslu af þessum málaflökum.

5. Stefna varðandi samfellu í aðstoð til þolenda

- Almennitur finni ekki fyrir hnökrum og samfella sé í veittri aðstoð

Þótt verkefni eða stjórnunarleg ábyrgð færir milli aðila og stofnana er nauðsynlegt að aðstoðin til þolenda virki sem ein samfella frá þeirra sjónarhóli. Sem dæmi má nefna að fjöldahjálparstöð í umsjón Rauða krossins breytir í flestum tilfellum á fáeinum dögum í upplýsinga- og þjónustumiðstöð. Hún er e.t.v. rekin í nokkra daga eða vikur og færir svo smám saman inn í stofnanir sveitarfélagsins. Skal það gert hnökralaust. Þá koma margar stofnanir að því að finna lausnir varðandi húsnæðismál, en hætta er á að þolendur þurfi að ganga á milli stofnana til að fá úrlausn sinna mála, ef ekki er séð til þess sérstaklega að aðstoð til þeirra sé samfelld.

6. Stefnuatríði fyrir stjórnýslu og forvarnir

- Veita starfsmönnum stuðning og ráða nýtt starfsfólk eftir þörfum svo hægt sé að veita nauðsynlega þjónustu
- Leita eftir fjárhagsstuðningi fyrir starfsemi sveitarfélagsins vegna neyðaraðstoðar og endurreisnar, bæði vegna framkvæmda og starfsfólks
- Koma á reglubundnu eftirliti með starfsemi sveitarfélagsins og annarra
- Hafa virkt upplýsingastreymi til almennings og þolenda, sérstaklega um gang mála, og veita þeim tækifæri til að hafa áhrif á stefnumótunina
- Gera nýja áhættugreiningu fyrir stofnanir sveitarfélagsins og skipuleggja forvarnaraðgerðir

7. Stefnuatríði fyrir velferðarmál

Félags- og menningarmál

- Fyrirbyggja röskun á félagslegum tengslum
- Hvetja fólk til að tala saman og hafa eitthvað fyrir stafni
- Hvetja til menningarlegra viðburða
- Halda utan um nýja íbúa á svæðinu, láta þá finna að þeir eru hluti af samfélaginu
- Íbúasamtök: Hvetja íbúana til að koma saman og ræða hvernig megi standa að uppbyggingu. Hvað geta þeir gert sjálfir? (hvetja til frumkvæðis af hálfu íbúa). Hvaða ábendingar og tillögur hafa þeir til sveitarfélagsins?

Menntun

- Hefja skólastarf sem fyrst og koma í veg fyrir að göt verði í fræðslunni
- Styðja skólastarfið með því að útvega fleiri kennara, kennsluefni. Þjálfar kennara í því að vinna úr áfalli
- Viðunandi aðstoð skal ná til allra barna
- Tryggja viðunandi húsnæði fyrir skólastarfið

Heilbrigðismál

- Almennitur hafi aðgang að heilbrigðisþjónustu og áfallahjálpi
- Nægilegur mannaúður og birgðir á svæðinu
- Viðunandi húsnæði
- Fylgst með andlegri heilbrigði almennings með reglubundnum könnunum

8. Stefnuatríði fyrir umhverfi

- Vanda til hreinsunarmála; flokkun og hreinsun á eigum fólks
- Vanda sérstaklega meðferð á persónulegum eigum
- Vekja athygli almennings á umhverfismálum, flokkun á sorpi og sorphirðu
- Tryggja rétta förgun á dýrum, líkamsleifum, notuðum læknisbúnaði, hættulegum efnum o.fl.
- Stefnur í auðlindamálum, t.d. vatnsból, opin svæði

9. Stefnuatriði fyrir atvinnumál og lífsviðurværi

- Tafarlausar aðgerðir til að tryggja hagkerfi samfélagsins
- Áætlanagerð fyrir endurreisn strax og til næstu ára
- Efnahagsaðgerðir í takt við fyrri stefnur, ef þær eiga við, miðað við breytt ástand.
- Hafa í huga að ekki kemur allt tjón fram strax, sbr. frostsKemmdir, og því tekur tíma að fá yfirsýn yfir heildartjónið

8. Kafli eyðublöð og skýrsluform

Aðgerðaráætlun endureysnarteymis Hveragerðisbæjar					
Markmið					
Skammtíamarkmið					
Langtíamarkmið					
Veitt aðstoð					
Hverskonar aðstoð verður veitt					
Hverjir fá aðstoð					
Hverjir veita aðstoð					
Stjórn aðgerða teymisins					
Stjórnskipulag	Stjórnun	Bjargir	Áætlun	Frankvæmd	
Aðgerðir					
Frankvæmdaáætlun	Verkpáttur	Lokið fyrir	Ábyrgð		
Kostnaðaráætlun	Verkpáttur	Kostnaður	Greiðandi		
Eftirlit og mat á árangri	Verkpáttur	Lokið	Hafinn	Í bið	Frestað

Ástandsskýrsla vegna langtímaaðgerða Hveragerðisbæjar

1	Atburður	Dag- og tímasetning Náttúruhamfarir og áframhaldandi atburðarás Stærð og staðsetning skaðasvæðis Fjöldi íbúa á svæðinu Veðurlýsing Hættur																																																																																														
2	Beinar afleiðingar	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td colspan="2">Mannskaði</td> <td colspan="2">Látnir:</td> <td colspan="2">Slasaðir:</td> <td colspan="1">Týndir:</td> </tr> <tr> <td>Skemmdir á byggingum</td> <td>Óskemmdar:</td> <td>Lítið skemmdar:</td> <td>Mikið skemmdar:</td> <td colspan="3">Önýtar:</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Ahrif á starfsemi sveitarfélagsins</td> <td colspan="4"></td> </tr> <tr> <td>Ahrif á byggðarveitur</td> <td>Rafmagn:</td> <td>Heitt vatn:</td> <td>Kalt vatn:</td> <td colspan="3">Frárennsli:</td> </tr> <tr> <td>Ahrif á samgöngur</td> <td>Gata</td> <td>Lokuð</td> <td>Skemmd</td> <td colspan="3">Óskemmd</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td>Umhverfisáhrif</td> <td>Mengun í lofti</td> <td>Mengun í á</td> <td>Mengun í jarðvegi</td> <td colspan="3">Mengun á yfirborði</td> </tr> <tr> <td>Fjarskiptaleiðir í lagi</td> <td>Sími</td> <td>Internet</td> <td>Farsími</td> <td colspan="3">TETRA</td> </tr> <tr> <td>Truflun</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td>Bílað að hluta</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td>Alveg úti</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td colspan="3"></td> </tr> </table>					Mannskaði		Látnir:		Slasaðir:		Týndir:	Skemmdir á byggingum	Óskemmdar:	Lítið skemmdar:	Mikið skemmdar:	Önýtar:			Ahrif á starfsemi sveitarfélagsins						Ahrif á byggðarveitur	Rafmagn:	Heitt vatn:	Kalt vatn:	Frárennsli:			Ahrif á samgöngur	Gata	Lokuð	Skemmd	Óskemmd																								Umhverfisáhrif	Mengun í lofti	Mengun í á	Mengun í jarðvegi	Mengun á yfirborði			Fjarskiptaleiðir í lagi	Sími	Internet	Farsími	TETRA			Truflun							Bílað að hluta							Alveg úti						
Mannskaði		Látnir:		Slasaðir:		Týndir:																																																																																										
Skemmdir á byggingum	Óskemmdar:	Lítið skemmdar:	Mikið skemmdar:	Önýtar:																																																																																												
Ahrif á starfsemi sveitarfélagsins																																																																																																
Ahrif á byggðarveitur	Rafmagn:	Heitt vatn:	Kalt vatn:	Frárennsli:																																																																																												
Ahrif á samgöngur	Gata	Lokuð	Skemmd	Óskemmd																																																																																												
Umhverfisáhrif	Mengun í lofti	Mengun í á	Mengun í jarðvegi	Mengun á yfirborði																																																																																												
Fjarskiptaleiðir í lagi	Sími	Internet	Farsími	TETRA																																																																																												
Truflun																																																																																																
Bílað að hluta																																																																																																
Alveg úti																																																																																																
3	Sveitarfélag	Viðbrögð starfsfólks Vandamál Þarfir Utanaðkomandi aðstoð																																																																																														
4	Almenningur	Vandamál Þarfir Eigin úræði																																																																																														
5	Viðbrögð viðbragðsaðila	Aðgerðastjórn Viðlagatrygging Íslands Þjónustumiðstöð																																																																																														

Framvinduskýrsla endurreysnarþeymis Hveragerðisbæjar

Framvinduskýrsla endurreysnarþeymis Hveragerðisbæjar			
1	Ástand	DagSetning	
		Áframhaldandi atburðarás náttúruhamfara	
2	Staða mála í samfélaginu	Almenningur	
		Einkafyrirtæki	
		Ríkisstofnanir	
3	Staða mála hjá sveitarfélaginu	Stjórnunar- og umsjónargeta	
		Starfsfólk	
		Stofnanir	
		Þjónustupegar	
		Fjárhagsstaða	
		Starfsemi	
4	Aðgerðastjórn	Vettvangsaðgerðir	
		Samvinnuverkefni	
		Áætluð framvinda og aðgerðalok	
5	Velferðarklasi	Þarfir	
		Markmið	
		Verkefnum lokið	
		Vandamál við framkvæmd	
		Næstu skref	
6	Umhverfis- og innviðaklasi	Þarfir	
		Markmið	
		Verkefnum lokið	
		Vandamál við framkvæmd	

		Næstu skref
7	Efnahagsklasi	Þarfir
		Markmið
		Verkefnum lokið
		Vandamál við framkvæmd
		Næstu skref
8	Kostnaður	Stjórnsýslukostnaður
		Kostnaður vegna verkefna